

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра англійської філології і перекладу
імені професора І.В. Корунця

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій в
англійськомовному політичному дискурсі та способи їх відтворення
українською мовою»

Студентки групи МПа 07-20
факультету перекладознавства
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад
(англійська мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Ярової Ксенії Олександрівни

Допущена до захисту
«___»_____ 2021 року

Завідувач кафедри англійської філології
і перекладу імені професора І. В. Корунця

_____ проф. Ніконова В.Г.
(підпис) (ПІБ)

Науковий керівник:
Кандидат філологічних наук,
Доцент Кононець Ю.В.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка:ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Korunets Department of English Philology and Translation

Master Degree Thesis in Translation Studies

**under the title: “Linguistic and functional features of manipulative technologies
in the English language political discourse and ways of their rendering in
Ukrainian”**

Group MPa 07-20
School of translation studies
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation
(English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Kseniia O. Yarova

Research supervisor:
J.V. Kononets
PhD, Associate Prof.

Kyiv – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1	
СУТНІСТЬ ТА ПОНЯТТЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ЛІНГВО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ	5
1.1 Поняття та класифікація маніпулятивних технологій.....	5
1.2 Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій при перекладі.....	10
1.3 Англomовний політичний дискурс в лінгвокультурологічній парадигмі.....	16
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2	
ЛІНГВО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	26
2.1 Фонетичні засоби маніпулятивного впливу в сучасному англійськомовному політичному дискурсі.....	26
2.2 Лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англomовному політичному дискурсі	33
2.3 Граматико-синтаксичні засоби маніпуляції в сучасному англomовному політичному дискурсі	42
Висновки до розділу 2.....	46
РОЗДІЛ 3	
ВІДТВОРЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ.....	48
3.1 Застосування стратегій трансформації з метою збереження маніпулятивного впливу в політичному дискурсі	48
3.2 Застосування перекладацьких трансформацій для збереження маніпулятивного впливу у перекладі текстів англomовного політичного дискурсу	63

Висновки до розділу 3.....	69
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	79
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	80
ДОДАТОК	83
SUMMARY	110

Вступ

Питання мовного функціонування займають все більше місця в колі гуманітарних дисциплін що активно розвиваються. Усвідомлення того, що будь-яке спілкування передбачає вербальну форму, змушує дослідників будь-яких суспільних відносин звернути увагу на мовну складову цих феноменів.

Актуальність теми визначається необхідністю теоретичного осмислення ряду проблем, які, незважаючи на інтенсивний розвиток політичних досліджень у вітчизняному науковому дискурсі, не отримали належного висвітлення.

Політика - колективна, складно організована, цілеспрямована діяльність, яка потребує масової комунікації між державою і громадянами, між окремими представниками влади та окремими громадянами. З розвитком держави і ускладненням загального політичного процесу посилюється маніпуляції початок в політичній комунікації. Спостережуване на роздоріжжі ХХ і ХХІ ст. інтенсивний розвиток комунікаційних технологій значно полегшило виробництво і поширення соціально значимої інформації і привело до формування глобального інформаційного діапазону, в яке були залучені цілі співтовариства, політичні, економічні, релігійні та культурні інститути. Сучасні технічні засоби комунікації, передаючи невідомі раніше обсяги інформації мільйонам людей, справляють істотний вплив на сфери їх праці, побуту, дозвілля, політичного життя, диктують їм зразки поведінки, відображають і формують громадську думку. Політичний дискурс – це сукупність «всіх мовних актів, що використовуються в політичних дискусіях, а також правил публічної політики, освячених традицією і перевірених досвідом». Дане визначення представляє широкий підхід до змісту поняття «політичний дискурс». Цей дискурс є лінгвістичним образом, завдання якого полягає в тому, щоб залучити до себе увагу, зацікавити адресата й спонукати його до відповідних дій.

У політичному дискурсі знаходить своє відображення ментальність і ідеологія народу. Політичний дискурс породжений множинними культурами на різних етапах їх розвитку та культурного діалогу.

Засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі на лексико-стилістичному рівні є дуже різноманітними.

Відомо, що практика маніпулювання може успішно здійснюватися в рамках президентського політичного дискурсу. Викликає певний інтерес простежити, які лінгвістичні засоби і технології маніпуляції використовуються в політичному дискурсі; проаналізувати особливості вживання маніпулятивних маркерів, стратегій і тактик. В якості робочої гіпотези було зроблено припущення про те, що використання мовних стратегій визначає маніпулятивний потенціал політичного дискурсу і впливає на вибір стилістичних і лексико-граматичних засобів. У сучасному суспільстві публічні виступи політиків становлять значний інтерес. Не викликає сумнівів той факт, що публічні виступи політичних лідерів мають певний вплив на слухачів, тому комунікативні навички політичних діячів і їх вміння виступати публічно грають велику роль в їх політичній кар'єрі.

Ряд гуманітарних наук (політологію, соціологію, лінгвістику, психологію) об'єднує загальний об'єкт наукового дослідження - це сукупність комунікативних актів, дій і реакцій на ці акти. Кожну з наук цікавить в цьому об'єкті певна складова комунікативного процесу в цілому. Для лінгвіста - це система засобів вираження, вербальні механізми комунікації. Для психолога - сам процес комунікації. Для політолога - роль різних компонентів влади в політичній комунікації, їх цілі та завдання. Кожен з цих фахівців будує свої моделі політичної комунікації, кожен визначає свої шляхи аналізу об'єкта, які складаються об'єктивно в залежності від точки зору науки на об'єкт, від тих конкретних завдань, які стоять перед даною наукою в цей момент. Однак на сучасному етапі все більш широко проводяться міждисциплінарні дослідження, що дозволяють уникнути «плоского», одновимірного сприйняття досліджуваного явища. Фахівці заявляють, що «немає «стиків

меж наук», бо немає «кордонів наук». Творча діяльність вченого протікає не в «рамках тієї чи іншої дисципліни або науки», а в іншій системі членування знання -в рамках «проблемної ситуації». «Проблемна ситуація» - ось класифікаційна одиниця сучасного наукового знання (якщо вже неодмінно бажати класифікувати)».

Актуальність дослідження полягає у розгляді підходів щодо розуміння поняття «маніпулятивні технології» та факторів, що сприяють виокремленню цього явища на лексико-стилістичному рівні. Актуальність дослідження обумовлена інтересом до вивчення відтворення лінгво-функціональних властивостей англійського політичного дискурсу та їх відтворення при перекладі.

Мета роботи – розглянути типологію маніпулятивних технологій, вивчити їх лінгво-функціональні особливості, дослідити практику перекладу на українську мову засобів маніпулятивного впливу в англomовному політичному дискурсі.

В рамках цього дослідження, для досягнення вищезгаданої мети, нами поставлений ряд наступних **завдань**:

- визначити поняття «маніпулятивні технології», вивчити різні підходи до тлумачення цього явища;
- вивчити лінгво-функціональні особливості маніпулятивних засобів;
- проаналізувати засоби маніпуляції в сучасному англomовному політичному дискурсі;
- розглянути комунікативний та прагматичний аспекти у перекладі текстів політичного дискурсу;
- виявити трансформації під час перекладу маніпулятивних технологій українською мовою.

Об'єктом дослідження є англomовні тексти політичної сфери, які представляють інтерес в плані застосування маніпулятивних засобів.

Предмет дослідження – лексика політичного дискурсу і прояв її особливостей в практиці перекладу, як засобу міжкультурного спілкування.

Методика дослідження: Звернення до методу порівняльного аналізу та соціокультурного підходу дозволило виявити особливості мовного маніпулювання в різних типах політичних режимів. Проаналізовано найбільш поширені прийоми політичних маніпуляцій свідомістю виборців. За допомогою трансформаційного методу було визначено синтаксичні і семантичні подібності і відмінності маніпулятивних технологій через подібності й відмінності та їх відтворенні українською мовою.

Наукова новизна. Дане дослідження відкриває двері у подальший розвиток у вивченні маніпулятивних засобів в політичному дискурсі. Висвітлення досліджуваного явища з нової точки зору, дозволяє по-новому подивитись на поставлене питання. У проведеному дослідженні удосконалено теорії відтворення маніпулятивних технологій.

Практичне значення роботи. Основні положення, висновки, отримані результати є внеском до загальної теорії перекладу, зіставного мовознавства та лексикології.

Результати проведеного дослідження можуть бути використані для подальшого аналізу маніпуляцій з мовою. Наприклад, в рамках аналізу політичної свідомості, культури, поведінки, політичної комунікації, політичної соціалізації, участі тощо. Результати, представлені в цій роботі, можуть бути застосовані викладанні теоретичного та практичного курсу перекладу у вищій школі («Перекладацький аналіз тексту»).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, трьох списків використаних джерел, додатки та резюме.

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ТА ПОНЯТТЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ЛІНГВО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

1.1 Поняття та класифікація маніпулятивних технологій

Питання лінгвістичного маніпулювання людською свідомістю і поведінкою привертають велику увагу таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як А. В. Баукіна, Е. В. Ветрова, А. А. Ворошилова, С. А. Зелінський, А. А. Казаков, С. Г. Кара-Мурза, К. А. Крайнова, П. П. Лобас, Р. Х. Лукманова, М. Ф. Сіразетдінова, Е. А. Мельник, Т. С. Мельникова, К. В. Нікітіна, SI Kamil, KI Shawki, які займаються дослідженнями в області політики, соціології, психології та лінгвістики [1-14]. У зарубіжній і вітчизняній науці проаналізовано поняття політичної комунікації та виявлено її сутнісні характеристики (К. Сінне, РМ Перлофф, Б.Макнайр, Л.Пай, М.Ю. Гончаров, М. Н. Грачов, М.В. Ільїн, М. С. Вершинін, В.Л. Іноземцев, В.В. латині, А.І. Соловйов, Т.М. Дридзе). Окремі сторони політичної комунікації є предметом розгляду в монографіях М.С. Вершиніна, В.І. Кравченко, А.М. Цуладзе, особливості сучасної політичної комунікації виводяться в роботах Ф. Вебстера, І. ван Куїленбурга, Д. Маккуейла, М. Едельман, Ж. Бодріяра, Г. Дебора.

Відомо, що практика маніпулювання може успішно здійснюватися в рамках президентського політичного дискурсу. Викликає певний інтерес простежити, які лінгвістичні засоби і технології маніпуляції використовуються в політичному дискурсі; проаналізувати особливості вживання маніпулятивних маркерів, стратегій і тактик. В якості робочої гіпотези було зроблено припущення про те, що використання мовних стратегій визначає маніпулятивний потенціал політичного дискурсу і впливає на вибір стилістичних і лексико-граматичних засобів. У сучасному суспільстві публічні виступи політиків становлять значний інтерес. Не

викликає сумнівів той факт, що публічні виступи політичних лідерів мають певний вплив на слухачів, тому комунікативні навички політичних діячів і їх вміння виступати публічно грають велику роль в їх політичній кар'єрі. Слушною видається думка про те, що однією з умов успішності маніпулювання є приховування справжніх намірів маніпулятора [15]. Маніпуляція є успішною в тому випадку, коли адресат не усвідомлює який чиниться на нього вплив і не знає про мету маніпулятора. Політичний дискурс має ряд ознак, які визначають його природу і маніпулятивний потенціал.

У політичному дискурсі використовуються певні стратегії, під якими мається на увазі «вибір найкращого способу дії для досягнення поставленої мети» [16: 48]. Під стратегією в даному випадку розуміється план реалізації комунікативної завдання, необхідний для ефективного досягнення мети адресанта, який реалізується за допомогою певних тактик. Очевидно, що мовні стратегії, використовувані в політичному дискурсі, використовуються для того, щоб вплинути на адресата, переконати його прийняти певне рішення, потрібне для суб'єкта політичної діяльності. Для досягнення поставленої мети використовуються комунікативні технології маніпулятивного характеру. Як справедливо зазначає О. Л. Михалева, в політичному дискурсі використовуються наступні стратегії: стратегія на зниження, стратегія на підвищення і стратегія театральності [15]. Стратегія на зниження реалізується за допомогою тактик звинувачення і викриття. У стратегії на підвищення застосовуються тактики самовиправдання і позитивної самопрезентації. В даному випадку ніякі негативні висновки не можуть бути зроблені з того, «що міститься в відношенні особистісної або соціальної моделі говорить в когнітивно-комунікативної моделі слухача» [16: 50]. Стратегія театральності включає тактики інформування, обіцянки, прогнозування, попередження, спонукання, кооперації [15]. Як справедливо зазначає А. П. Чудінов, для мови політики характерна смислова невизначеність, вплив на підсвідомість, дистанційованість і театральність

[17]. При манипулятивному впливі важливу роль відіграє фаза встановлення контакту, яка в нейролінгвістичному програмуванні називається приєднанням. На даній стадії створюється видимість спільних інтересів, формується готовність діяти за запропонованою маніпулятором схемою [18].

Не викликає сумнівів той факт, що мова є важливим засобом для досягнення політичних цілей. Президентські звернення мають прагматичний характер, т. К. Однієї з головних комунікативних завдань політика є вплив, який може бути в різних формах, таких як пряме ідеологічне дію або прихована маніпуляція [19]. В даний час спостерігається підвищений інтерес лінгвістів до дослідження дискурсу [20-25]. У даній статті під терміном «дискурс» розуміється речетворческою процес як результат мовної діяльності, тісно пов'язаний з екстралінгвістичними факторами і заснований на зближенні мови з соціальною реальністю або дистанціювання від неї. Дискурс являє собою головну інтегративну одиницю мовленнєвої діяльності, яка знаходить відображення в усному або письмовому тексті. Комунікативно-функціональний опис має на увазі розгляд взаємодій синтаксичних, семантичних і прагмалінгвістических особливостей конкретного тексту і його компонентів в ракурсі діяльнісного підходу до мови. Незважаючи на існування різних підходів до теорії дискурсу, необхідно відзначити, що в основі дискурсу лежить певна структура людського досвіду. У дискурсі знаходять відображення фрагменти дійсності, а саме, зовнішня по відношенню до дискурсу ситуація, яка є темою спілкування, і комунікативне середовище, що представляє собою предметне оточення комунікантів в часі і просторі в процесі їх мовного взаємодії.

Є різні визначення політичного дискурсу. Зокрема, під політичним дискурсом розуміється «сукупність текстів, що відображають політичні стратегії держави, окремих партій і течій» [26: 50]; «Сума мовних творів в певному паралінгвістичному контексті - контексті політичної діяльності, політичних поглядів і переконань» [27: 22]. Політичний дискурс розглядається як тип дискурсу, заснований на поглядах і переконаннях

політика, метою якого є створення певної картини світу і вплив на підсвідомість аудиторії за допомогою стилістичних засобів і спеціально підібраною лексики, що використовується для маніпулювання свідомістю і поведінкою слухача, а під мовним впливом розуміється цілеспрямований вплив на адресата за допомогою стратегічних і тактичних прийомів з метою спонукання до певних дій і формування певних переконань. У статті розділяється точка зору таких дослідників, як А. П. Чудінов, Е. І. Шейгал, Д. В. Шапочкин, М. А. Литовченко, які вважають, що основною функцією політичного дискурсу є функція переконання [17-19; 28]. Згідно Е. І. Шейгал, за допомогою політичного дискурсу виражається весь комплекс взаємовідносин між людиною і суспільством, т. е. Це явище направлено на формування у реципієнта певної картини світу і світосприйняття [18].

Звісно ж необхідним розглянути поняття маніпуляція, маніпулювання. У даній роботі під мовної маніпуляцією слідом за В. Є. Чернявської розуміється «мовний вплив, спрямоване на приховане спонукання адресата до вчинення певних дій» [29: 19], тобто формування у свідомості адресата установок, які збігаються з установками адресанта. Різновидом мовного маніпулювання є маніпулювання інформацією, що має такі види: замовчування (приховування інформації від адресата), селекція (повідомлення тільки вигідною для відправника повідомлення інформації), спотворення (применшення або перебільшення значущості або незначності явищ), конструювання (вигадкування неіснуючих в реальності даних) [30: 113-114]. Маніпуляція в політичному дискурсі здійснюється в процесі мовного дії, спрямованого на масового адресата з метою його дистанціювання від соціально-політичної дійсності.

Вербальні маніпуляції можна розтягнути в часі, уявляючи як складну, багатоетапну, поетапну процедуру (як у випадку інформаційної пропаганди і компаній по просуванню проектів), так і одиничний, відносно простий акт впливу на одержувача в ході міжособистісного спілкування. Замісний характер маніпуляції обумовлює керівництво такими мовними одиницями і

категоріями, як іноземні (позбавлені внутрішньої форми) слова, евфемізми, мовні звороти різного змісту і складу. При цьому власне лінгвістичні характеристики самобутності маніпулятивного дискурсу виявити складно, так як в цілому вони не виходять за рамки звичайної мовної практики. Активне використання маніпулятивного дискурсу певних граматичних форм і синтаксичних конструкцій не створює специфічної «маніпулятивної граматики», оскільки ті ж мовні засоби використовуються для виконання інших функцій. У той же час облік мовних засобів, характерних для маніпулятивних текстів, важливий для виявлення факту маніпуляції. Дискурс стає маніпулятивним не через використання певних лексичних або граматичних одиниць, а, в першу чергу, через асоціації з намірами мовця, незрозумілим впливовим характером висловлювання, умовами спілкування (соціальним контекстом). Мова пропонує ораторам цілий арсенал засобів для реалізації маніпулятивних цілей. Мовні маніпуляції відзначені мовними знаками різного рівня, які допомагають інтерпретувати наміри мовця. [40:20]

За характером взаємодії суб'єкт-об'єкт маніпуляція може бути прямою (так як суб'єкт відкрито пред'являє свої вимоги до об'єкта маніпуляції) і непрямую (так як маніпуляцією, спрямованою на середу, а не на об'єкт). Прямий метод лінгвістичної маніпуляції включає такі форми мовної системи, які пов'язані з певним значенням, безпосередньо виражає відповідну іллокуцій, тобто комунікативну мету мовця. [29] Так, наприклад, декларативні і питальні висловлювання умовно пов'язані з іллокутивними силами повідомлення. Непрямий спосіб вираження комунікативної інтенції припускає використання мовних форм для вираження сили іллокуції, не пов'язаної з їх прямим мовним значенням. Непрямі форми не висловлюють відкрито намірів мовця.

За усвідомлення мовних дій маніпуляції можуть бути навмисними і ненавмисними. У разі навмисного мовного маніпулювання суб'єкт прагне до певного результату з боку об'єкта маніпуляції. Ненавмисно мовна маніпуляція здійснюється мимоволі, оскільки суб'єкт не прагне до

досягнення результатів від слухача. Залежно від типу мовної дії маніпуляція може бути:

- соціальна (соціальні неінформаційних мовні акти з кліше у вигляді привітань, клятв, молитов);
- вольова (мовні акти проходження волі мовця у вигляді наказів, прохань, відмов, рад і т. д.);
- інформаційно-оціночна (мовні акти, що встановлюють суспільно-моральні, правові, міжособистісні емоційні стосунки в формі осуду, похвали, звинувачення, образи, погрози). [58:87]

Перлокутивний критерій (реакція адресата) являє собою основу для розрізнення таких типів мовних маніпуляцій:

- оціночний (зміна суб'єктно-об'єктного відношення, коннотативного значення об'єкта для суб'єкта);
- емоційний (формування загального емоційного настрою);
- раціональне (реконструкція категоріальної структури індивідуальної свідомості, введення нових категорій). [40:82]

Виходячи з усього вищевикладеного, можна визначити, що маніпулятивними технологіями, що використовуються в політичному дискурсі, є лінгвістическіє і психологічні прийоми. Для маніпуляції людською свідомістю, політики використовують у своїх промовах певні стратегії, ідеологічні образи, іноземні (позбавлені внутрішньої форми) слова, евфемізми, мовні звороти різного змісту і складу, так само використовують особливі граматичні та синтаксичні форми.

1.2 Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій при перекладі

Будучи одним з маловивчених явищ в перекладацькій науці, маніпуляції в перекладі в цілому і ідеологічні маніпуляції зокрема привертають увагу дослідників в усьому світі (А. Лефевр, С. Баснет, А. Краміна, Лі Лі, Мей

Чжан, Катаюн Афзал, Томас Жак, Нассер Рашиді, Ельхам Карімі Фам, Шокуфе Амірі; Абдолла Барадаран і ін.) [31-36: URL]. Маніпуляція як обробка тексту перекладачем, яка призводить до адаптації тексту для цільової аудиторії з урахуванням культурних, ідеологічних, лінгвістичних і літературних відмінностей між дотичними культурами, що має місце в конкретному культурному середовищі (А. Краміна). був предметом численних сучасних досліджень. Хоча питання, в якій мірі перекладачеві змінювати вихідний текст, залишається актуальним.

У більшості досліджень маніпуляція розглядається як сукупність лінгвістичних стратегій, характерних для політичного дискурсу [37]. Це пов'язано з тим, що мова, а точніше слово, на сьогоднішній політичній арені є головним інструментом здійснення влади, це „інструмент соціальної влади” [38].

Дослідження маніпуляції в перекладі почалися з досліджень представників Школи маніпуляції. Так, А. Лефевр [32] вважає, що переклад, як переписування вихідних текстів, якими маніпулюють ідеологія, поетика, заступництво і універсум дискурсу, в якому ідеологія і поетика є найбільш важливими складовими, і вважає, що «переклад це звичайно, переписування оригінального тексту» [32: xii].

Дослідник відзначає, що «все переписування, незалежно від їх намірів, відображають певну ідеологію і поетику і як такі маніпулюють літературою, щоб вона функціонувала в даному суспільстві певним чином. Перерайтинг - це маніпуляція, що вживається в ім'я влади, і в своєму позитивному аспекті може допомогти в еволюції літератури і суспільства» [32]. У зв'язку з цим гіпотеза «лінгвістичного детермінізму», розроблена Е. Сапіром і Б.Л. Ворф і «видимість перекладача» Л. Венуті визначають, як користувачі мови бачать і інтерпретують навколишній світ, а також рівень посередництва перекладача.

Школа маніпуляції розглядає маніпуляцію в зв'язку з такими трьома аспектами, як переклад, література і ідеологія. У випадках як свідомої, так і несвідомої маніпуляції ідеологія розглядається як ключовий фактор

маніпуляції при перекладі. Таким чином, якщо «переклади не суперечать культурної ідеології (стандартам прийнятної поведінки в цільовій культурі), їх легше опублікувати» [39: 87]. Згідно К. Норд [40], майже на всі рішення, прийняті в процесі перекладу, свідомо чи несвідомо впливають ідеологічні критерії. Ідеологія відіграє важливу роль у виборі стратегії перекладу. І в разі, якщо вихідний текст суперечить ідеології цільової культури, перекладачам, можливо, доведеться змінити або виключити образливі частини. Ідеологія є найбільш важливим фактором, вона відноситься до ідеології перекладача, яку вони приймають, або ідеології, нав'язаної перекладачам заступництвом. Різні ідеології можуть ініціювати різні переклади, так як більшість перекладачів будуть заявляти ідеологію своєї культури, щоб їх переклади було легко опублікувати [33: 754: URL]. А. Лефевер розглядає переклад як інструмент для просування приймаючої культури і відображення ідеологічної установки перекладачів, і підкреслює взаємозв'язок між перекладом і культурою, показуючи, як культурні відмінності, представлені як відносність, і культурні подібності, представлені як універсальність, утворюють платформу, це охоплює концепцію маніпуляції. Оскільки більшість вчених згодні з тенденцією відхилення перекладів від їх оригінальних текстів, ефективна роль ідеології у визначенні передбачуваної мети перекладача абсолютно очевидна.

Перекладачі використовують найрізноманітніші стратегії для ідеологічної маніпуляції текстом і, як наслідок, цільовою аудиторією. В результаті змін тексту, зроблених перекладачами, «кордону перекладацької етики, а також видимість і невидимість перекладача в цільовому тексті не зовсім зрозумілі для більшості студентів-перекладачів або навіть самих перекладачів» [36]. Відносно того факту, що поняття етики розширилося, щоб охопити проблему вірності тексту і вірності аудиторії, А. Пім [41] пише, що сфера етики в перекладі розширилася і включає в себе агентство перекладача і відійшла від описової парадигми до процесів міжкультурної

комунікації. Дж. Турі заявляє, що ідеологія перекладача інтегрована в кожне слово, яке він вибирає, і протягом всього процесу перекладу [42].

Останнім часом вплив ідеології перекладача на цільову аудиторію і ідеологічне присутність перекладача в перекладах було помічено експертами в області критичного аналізу дискурсу (КАД). Критичний аналіз дискурсу (КАД) фокусується на відносинах між мовою, владою і ідеологією. Фактично, КАД можна визначити як міждисциплінарний підхід до вивчення дискурсу, який розглядає мову як форму соціальної практики з точки зору того, що мова є соціально конститутивним і соціально сформованим (відбувається зі школи соціоконструктивізму).

Теун Адрианус Ван Дейк пише, що з когнітивної точки зору маніпуляція не є чимось особливим: вона використовує дуже загальні властивості обробки дискурсу [43: 365-366: URL]. Вважається, що ця ментальна модель є основою наших майбутніх спогадів, а також основою подальшого навчання, такого як придбання заснованих на досвіді знань, поглядів та ідеологій. Слід зазначити, що ці ментальні моделі унікальні, довільні і індивідуальні: це індивідуальна інтерпретація людиною даного конкретного дискурсу в даній конкретній ситуації. Такі особисті моделі також включають в себе «втілення» загальних, соціально поділюваних знань або переконань - так що ми дійсно можемо розуміти інших людей, а спілкування і взаємодія можлива в першу чергу - але ментальна модель в цілому унікальна і індивідуальна. Ментальні моделі, згідно Ван Дейку, не тільки визначають наше розуміння розмови і самого тексту (уявляючи, про що йде мова), а й розуміння комунікативного події в цілому. Таке розуміння представлено в «контекстних моделях», які в той же час для мовців діють як їх - динамічно змінюються - плани виступу.

Таким чином, мова конструюється в рамках соціального контексту, і користувачі мови по-різному думають про сутності в світі, ґрунтуючись на своїй ідеології. Отже, взаємозв'язок між мовою, думкою і ідеологією дуже сильна. Н. Фейрклаф зазначає, що «мова з'єднується з соціальним, будучи основною сферою ідеології і одночасно будучи місцем і учасником боротьби

за владу» [44: 15]. Беручи до уваги той факт, що ідеологічні основи різні не тільки для різних мов і культур, але і для різних користувачів одного і того ж мови і культури, КАД намагається розкрити приховані аспекти дискурсу, які відіграють важливу роль у формуванні ідеологій людей і зміна соціальних реалій.

Переклад - це не тільки лінгвістичний акт, оскільки він враховує соціальні та ідеологічні передумови письменника, щоб мати можливість передати повідомлення від початкового тексту до його цільового еквівалента. КАД досліджує ідеологію перекладу, аналізуючи недоліки і дублювання перекладених текстів, щоб зрозуміти, чи є вони результатом ідеологічної точки зору перекладача.

У зв'язку з вищезазначеними свідомими і несвідомими маніпуляціями перекладачів при перекладі критичний аналіз ідеологічних маніпуляцій в змісті вихідних текстів, а також ідеологічних орієнтацій, які проявляються в перекладі, може показати навмисні або ненавмисні стратегії, обрані перекладачами для маніпулювання перекладом повідомлення, і це, очевидно, вплине на інтерпретацію вихідного тексту.

Стратегіям маніпулювання в перекладі «слід приділяти багато уваги, оскільки дослідження того, як ідеологічна позиція перекладача призводить до посередництва і маніпуляції з вихідним текстом, може допомогти краще інтерпретувати текст, а також його переклади» [34]. Оскільки більшість вчених згодні з тенденцією відхилення перекладів від вихідних текстів, дуже важливо розпізнати і усунути можливі основні причини. Ефективна роль ідеології у визначенні мети перекладача абсолютно очевидна.

Основні теоретичні концепції перекладу включають адекватність перекладу та неминуче пов'язану з ним прагматичну адаптацію. «Адекватний переклад - це переклад, який виконується на рівні, необхідному та достатньому для передачі незмінного плану змісту, дотримуючись норм мови перекладу». [45: 9-12]. У зв'язку з цим А. Д. Швейцер зазначає: «Адекватність базується на фактичній практиці перекладу, часто не дозволяє

вичерпно передавати весь комунікативний та функціональний зміст тексту. Вона виходить з того, що рішення, яке приймає перекладач, часто має компромісний характер, що переклад вимагає жертв.» [46: 96]. Цим вчений хоче сказати, що адекватність часто є компромісним характером, а досягнення адекватності перекладу пов'язане з деякою втратою сенсу. Крім того, він припускає, що «теоретично можна розглянути оптимальний переклад, в якому разом із відтворення функціональних характеристик тексту, передаються всі функції одиниць, що входять до нього» [47: 273]. Під визначенням функціональних характеристик ми маємо на увазі властивості висловлювання (функція, що служить для опису предметів та взаємозв'язку між ними) та експресивну функцію (функція, що виражає ставлення мовця до висловлювання) [47: 275].

Однак на практиці такий переклад не завжди можливий. Перекладачеві часто доводиться шукати спеціальні засоби, щоб передати смислові та стилістичні компоненти оригіналу. У цьому випадку досягається прагматична еквівалентність між оригіналом та перекладом, що визначає комунікативний ефект дискурсу.

Прагматичні аспекти перекладу вивчав видатний учений В. Комісаров. Згідно з його науковими дослідженнями, теорія рівнів еквівалентності базується на виділенні з точки зору змісту оригіналу та перекладі п'яти рівнів:

- 1) рівень мовних знаків;
- 2) рівень висловлювання;
- 3) рівень повідомлення;
- 4) рівень опису ситуації
- 5) рівень мети спілкування.

На кожному з цих рівнів за допомогою мовного коду (одиниць слова) та змісту з планом передається особливий тип інформації. У цьому випадку передумовою еквівалентності В.Н. Комісаров вважає збереженням домінуючої функції висловлювання [48: 61-78].

У зв'язку з цим А. Д. Швейцер, який доповнив дослідження В. Комісарова стверджує, що «прагматичний рівень займає найвище місце в ієрархії рівнів еквівалентності». [47: 85] Отже, адекватний переклад можна визначити як переклад, що забезпечує прагматичні завдання перекладацького акту на найвищому можливому рівні еквівалентності для досягнення цієї мети.

Варто зазначити, що якщо цільова аудиторія розмовляє іншою мовою, а також іншими специфічними особливостями соціокультурного середовища, то прагматичною адаптацією можна вважати зміни, внесені перекладачем до тексту перекладу з метою досягнення необхідної реакції з боку цільова аудиторія, іншими словами, головна комунікативна функція повинна бути правильно передана оригіналом.

А.Д. Швейцер виділяє важливість передачі прагматичного аспекту змісту перекладного тексту шляхом його переадресації іншомовному одержувачеві «з урахуванням тієї реакції, яку викличе текст, що точно передає денотативний і конотативний компоненти змісту вихідного висловлення в іншомовного читача. При цьому відбувається прагматична адаптація вихідного тексту, тобто внесення певних виправлень щодо соціально-культурних, психологічних та інших розходжень між одержувачами оригіналу й перекладного тексту» [46: 242].

На практиці саме соціолінгвістичні фактори стають визначальними при перекладі політичного дискурсу на іншу мову.

1.3 Англomовний політичний дискурс в лінгвокультурологічній парадигмі

Політичний дискурс став предметом особливої уваги, так як політична комунікація набула рис засобу маніпулювання свідомістю, а також знаряддям різних політичних кіл. На його створення витрачаються величезні кошти та зусилля. Аналіз політичного дискурсу має міждисциплінарне спрямування,

він відображає зв'язок мови і влади в лінгвістичному, соціологічному, культурологічному, міжособистісному та когнітивному аспектах.

З точки зору дослідників, політичний дискурс розуміється нами як вузьке та широке політичне спілкування. У вузькому сенсі він є спеціалізованим текстом, що має певну логіку, композиційну цілісність та власну мову. В широкому сенсі фокус аналізу політичного дискурсу охоплює дійові особи, об'єкти, обставини, контекст, час, вчинки і т.д.

Політичний дискурс стає популярним об'єктом досліджень на матеріалі різних мов. Інтерес до політичного дискурсу зумовлений не лише посиленням ролі політики та політиків у світі, їхнім перебуванням у центрі уваги засобів масової інформації, тісною співпрацею політичних структур, а й виникненням і розвитком низки нових дисциплін – політології, конфліктології, іміджології тощо.

Дискурс не можна обмежувати рамками конкретного мовного виразу. Учасники взаємодії, їх особистісні та соціальні характеристики, багатоманітні аспекти соціальної ситуації, безумовно, є частиною даної події [74: 36]. На сьогоднішній день дослідження в області лінгвокультурології залишаються актуальними: «У дослідженні на основі теоретичного аналізу науково-методичної літератури розкрито зміст концепції лінгвокультурології як науки на сучасному етапі розвитку мовознавства» [49]. І «в результаті виникає взаємодія культури і лінгвокультури» [50: 285].

Поняття мовної ситуації спочатку було пов'язано з мовою або мовами, що обслуговують певні верстви суспільства на певній території. Ця концепція була розвинена в роботах Швейцера. Він запропонував більш докладне визначення мовної ситуації як «системи соціально і функціонально розподілених і ієрархічно мовних систем і підсистем, які співіснують і взаємодіють в даній етнічній спільноті або в даному адміністративно-територіальному об'єднанні, і щодо яких члени відповідного мовні та вербальні колективи дотримуються певних соціальних установок» [51: 145].

Згідно Виноградову, мовна ситуація - це «сукупність форм існування (а також стилів) однієї мови або набору мов в їх територіальному і соціальному взаємозв'язку і функціональній взаємодії в рамках певних географічних регіонів або адміністративно-територіальних одиниць, політичні освіти» [52: 57].

У сучасній лінгвістиці термін «мовна ситуація» відноситься, як правило, до великих мовних співтовариств, таким як країни, регіони. Лінгвістична ситуація об'єднує всі мовні освіти (мови і мовні варіанти), забезпечуючи спілкування в певній етнічній групі або поліетнічному співтоваристві в межах певного регіону, політичного і територіального об'єднання або держави.

Аспекти лінгвістики культури і, зокрема, лінгвістична ситуація як актуальна проблема лінгвістики, постійно розглядаються на матеріалі англійської мови в США [53], російської мови в Росії [54;55: URL], кілька мов в Західній Африці [56], романські мови [57].

Для опису мовних явищ в їх взаємодії з культурними було запропоновано термін лінгвокультурна ситуація, що розуміється як «всі прояви духовної діяльності людини, а також відображені в мові соціоідеологічні і ідеологічні процеси» [58: 58].

Професор Ямуна Качру, дослідник англомовної лінгвістичної культури, звертає увагу на такі аргументи, як «взаємозв'язок між мовою і культурою»; культурна специфіка текстових типів» [59: URL]. Стаття Жумашевой, Саметовой, Муктаровой, Батирхан і Султаніязовой [60] присвячена дослідженню «лінгвокультурного втручання в діалог культур».

Виділення чисто мовних явищ в їх нерозривному зв'язку з культурою спільноти в певний історичний період породило термін лінгвокультурна ситуація. Цей термін, а також методологія вивчення лінгвокультурної ситуації були запропоновані Шаклейн в його монографії «лінгвокультурна ситуація і вивчення тексту». Текст визнається матеріалом для вивчення

лінгвокультурної ситуації, і ступінь об'єктивності аналізу залежить від кількості текстів, вивчених дослідником.

При характеристиці лінгвокультурної ситуації важливими є два фактори:

1) тимчасовий: лінгвокультурна ситуація розуміється як постійно мінливий процес, підготовлений попередніми періодами і готує основу для подальших періодів;

2) структурна: лінгвокультурна ситуація містить певну кількість соціальних формацій, мов і культур.

Всі перераховані вище характеристики дозволяють сформулювати наступне визначення лінгвокультурної ситуації: «лінгвокультурна ситуація - це динамічний і хвилеподібний процес взаємодії мов і культур в історично сформованих культурних регіонах і соціальних середовищах» [61: 111]. Лінгвокультурна ситуація складна; вона включає мовну, культурну, соціальну та етнічну ситуацію.

Сутність кожної лінгвокультурної ситуації - це комплекс загальнодержавних, групових та індивідуальних особливостей мови того періоду. Навіть щодо індивідуальної мови художніх текстів певною мірою відображає лінгвокультурну ситуацію. Отже, щоб отримати об'єктивне уявлення про лінгвокультурну ситуацію, необхідно задіяти якомога більше текстів різних авторів. Тому лінгвокультурологічний аналіз складний, він включає в себе загальний філологічний аналіз, що включає прийоми жанрової оцінки мовних засобів і аналізу ідейного змісту тексту, і концептуальний аналіз, спрямований на відтворення певного фрагмента мовного світогляду. Отже, лінгвокультурологічний аналіз тексту розглядає три аспекти - культурний та ідеологічний зміст, композицію і мову.

У зв'язку з цим, щоб адекватно описати лінгвокультурну ситуацію, необхідно проаналізувати композиційний, сюжетний, ідеологічний і тематичний рівні тексту. Але головне - «розглядати мовну «тканину» тексту з точки зору його деталей, складових лексичну основу лінгвокультурних універсалій, які є значущими для того часу, коли текст був написаний» [61:

98]. Такі лексичні елементи, як правило, інтенсивно використовуються в тексті і визначають його семантичне багатство. Вони знаходяться в мікро- і макроконтексті (від фрази до літературної мови епохи в цілому).

Крім лінгвокультурних універсалій, в лінгвокультурному дискурсі можна виділити особливі лінгвокультурні деталі. Ось ті функції, які лінгвокультурні деталі виконують в тексті:

- створення візуального образу часу;
- конкретизація положень тексту;
- актуалізація антропоцентричності тексту;
- виступаючи в якості лейтмотивів.

Значення кожної лінгвокультурної деталі визначається кількістю що містяться в ній знаків тимчасового інтервалу або історичної епохи, але не залежить від обсягу мовного сегмента, яким вона виражена (слово, фраза, пропозиція або більший мовної відрізок). Ці лінгвокультурні деталі по-різному створюють візуальний образ епохи. Більш стійкий візуальний образ створюється чисто значущими лінгвокультурними деталями, в той час як подібні лінгвокультурні деталі не завжди створюють цей образ, але часто актуалізують абстрактне якість, пов'язане з візуальним зображенням.

На думку А.А., необхідно враховувати лінгвістичні та культурні компоненти концепту. Григор'єв в їх взаємозв'язку з філософією, культурою і суспільством [63]. Лінгвокультурного розуміння концепту відрізняється, перш за все, тим, що він визнаний культурним об'єктом, як визначає Степанов , «осередком культури у свідомості людини» [62: 732]. Концепт в лінгвістиці культури - це багат шарова, багатовимірна структура, що включає ідеї, емоційні, історичні, етимологічні компоненти, які характеризуються об'єктивністю і історичної обумовленістю [64]. Всі перераховані вище визначення позначають дві складові, два плани концепції - план вираження і план змісту.

Детальний опис лінгвокультурної концепції представлено Слишкін. Вчений виділяє основні характеристики цього концепту: «його комплексне

присутність в мові, свідомості і культурі, ментальний характер, обмеженість свідомістю говорить, достойність, умовність і невизначеність, когнітивна і узагальнююча спрямованість, полі-обертаність, варіативність, трирівневість». Лінгвістичне втілення, включаючи рівні системного потенціалу, предметного потенціалу і текстового втілення » [65: 78]. У той же час істотна різниця між лінгвокультурними і іншими концепціями полягає в їх локалізації в свідомості, а не одночасно в свідомості і мові, як в епістемології логотипів, лінгвокультурі і культурі. У той же час лінгвокультурний концепт відрізняється від інших ментальних одиниць (фрейму, сценарію, стереотипу, способу і т. д.) Тим, що він завжди має в своєму центрі певну цінність. Таким чином, поняття «належить свідомості, визначено культурою і об'єктивувати в мові» [65: 83].

Способи вираження концепту можуть бути самими різними: від однієї лексеми до прецедентного тексту.

З точки зору змісту концепту виділяються неоднорідні особливості. Карасик [66] виділяє в структурі концепту такі групи ознак:

- 1) концептуальне і змістовне (на основі словникових визначень), свого роду значимий мінімум;
- 2) асоціативно-образні (визначаються лексичної сумісністю, метафоричними употребленнями, фразеологізмами);
- 3) оціночно-поведінкові ознаки або аксіологічний компонент.

Знаки другої і третьої груп складають периферію концептуальної структури.

Структура концепту організована по етноспецифічній характеристикам, які найбільш яскраво проявляються при порівняльних дослідженнях на матеріалі двох і більше лінгвокультурах. Лінгвокультурний специфіка концепту полягає в різних способах його мовного уявлення в різних мовних культурах, ступеня деталізації або узагальнення цього подання, смислового та образному змісті концепту і т.д.

Крім структури понять, лінгвокультурологія досліджує методи вивчення та опису лінгвокультурних концептів.

Токарев [64] пропонує особливий метод лінгвокультурологічного аналізу концептів:

1. Концепція таксономічного моделювання.
2. Визначення місця концепту в ідіосфері, його зв'язку з іншими концептами.
3. Експлікація артефактів, уявних фактів, міфів, стереотипів, культурних установок, ідеологій, символів, стандартів, що представляють це поняття в знаковій системі культури, етнографічних та історичних даних.
4. Виявлення засобів лінгвістичної репрезентації концепту.
5. Вивчення засобів збереження культурних конотацій: образна основа, сфери номінації, історична динаміка семантичних структур, ключові слова, парадигматичні та синтагматичні відносини, квазімоделі.
6. Дискурсивне вивчення концепту.

В аспекті прикладної лінгвокультурології пропонується наступна методологія лінгвокультурологічного аналізу:

- 1) повний зразок мовних одиниць, концентруючи певне поняття або мовну культуру;
- 2) параметризація цих агрегатів;
- 3) побудова концептуального каркаса;
- 4) виявлення базової одиниці і її співвіднесення з культурним стереотипом [67].

Вчені описують різні типи концепцій. Наприклад, Карасик [66] ділить лінгвокультурні концепції на параметричні (простір, час і т. д.) і непараметричні (з суб'єктивним змістом, таким як щастя, подорож, подарунок, здоров'я і т. д.). Параметричне поняття «мороз» розглянуто Селеменовой [68]. Непараметричні концепції знайшли широке відображення в сучасних дослідженнях: «Деякі герої в тюркському (казахською) героїчний

епос» [69], «Доля як концепт в мові і культурі» [70], «Концепції працюють і лінь в мовному світогляді Арчіна » [71].

Поняття здаються всеосяжними, складними одиницями, які перебувають у сфері свідомості, але вербалізована лінгвістичними засобами. Основні компоненти в структурі концепту - понятійний, образний і аксіологічний, перший з яких знаходиться в його ядерній зоні, а два інших - в периферійній. Особливості дискурсу, вербалізується концепт, впливають на його структуру. У периферійній зоні художньої концепції є додаткові компоненти, які не виділяються іншими носіями мови.

Таким чином, метою лінгвокультурного аналізу має бути «визначення унікальності лінгвокультурних універсалій, розуміння ... культурної цінності тексту, унікальності лінгвокультурної ситуації, відображеної в ньому» [72: 56]. При описі лінгвокультурної ситуації найбільш важливу роль відіграють лінгвокультурні деталі і універсалії. Аналіз мовних одиниць, вербалізується ці освіти, становить сутність лінгвокультурологічного аналізу художнього тексту. Лінгвокультурна ситуація і її різні аспекти продовжують вивчатися науковцями, уточнюючи і розширюючи цю концепцію.

Лінгвокультурна ситуація, що представляє собою статичний тимчасової зразок певної лінгвокультури, характеризується тимчасовим фактором. Він включає в себе кілька культур і мов. Він вивчається на матеріалі текстів, і об'єктивність його оцінки залежить від кількості цих текстів.

Аналіз політичного дискурсу з точки зору лінгвокультурної ситуації передбачає характеристику мовних фрагментів, які актуалізують лінгвокультурні універсалії, лінгвокультурні деталі і лінгвокультурні концепції.

Ідеологічне і тематичне наповнення, сюжетні особливості, склад тексту також представляють інтерес для дослідника.

Істотна відмінність лінгвокультурного концепту від інших концептів полягає в його локалізації в свідомості, а не одночасно в свідомості і в мові. Лінгвокультурна концепція відрізняється від інших ментальних одиниць тим,

що в її центрі завжди є певна цінність. Це одиниця свідомості, вона визначається культурою і виражається мовними одиницями. Важливим компонентом у структурі лінгвокультурного концепту є аксіологічний, що дає різні типи оцінок.

Висновки до розділу 1

1. Політичний дискурс – це потужний інструмент впливу на масову свідомість, сукупність дискурсивних практик, що формують сферу політичної комунікації, а також сукупність вербальних структур, які використовуються у сфері політики і здійснюють вплив на політичну свідомість індивідів та їх участь у перебігу політичних процесів. Політичний дискурс виконує сім основних функцій: інформаційну, інструментальну, прогностичну, нормативну, легітимуючу, переконання та політичної пропаганди.

2. В цілому, в політичному дискурсі з метою маніпулювання використовуються стратегії релігійного дискурсу, та цитування відомих людей, приділяється багато уваги великій кількості емоційно забарвленої лексики. До найбільш типових стилістично-синтаксичних прийомів маніпуляції у дискурсі належать такі: паралельні конструкції, висування, парцеляція, пропозиції з вступними, відокремлення, перерахування. Найважливішою функцією політичного дискурсу є функція політичної пропаганди, переконання та впливу.

3. Оскільки мета перекладу маніпулятивних засобів політичного дискурсу – викликати в іншомовного адресата реакцію, подібну до реакції адресатів вихідного тексту, то завдання перекладача ускладнюється ще й тим, що політичний дискурс апелює до ієрархії цінностей, актуальної лише в межах певної культури, для якої політичний дискурс власне створений. Перекладач повинен, перш за все, правильно інтерпретувати вихідний текст, а тоді починати пошук засобів мови перекладу, здатних передати

функцію вихідного повідомлення, його прагматику та емоційність. Всі види перетворень чи трансформацій здійснених в процесі перекладу, можна звести до чотирьох елементарних типів, а саме: перестановки; заміни; додавання; вилучення.

4. Отже, робота перекладача – неймовірно складна, адже він повинен не лише граматично правильно передати зміст політичного тексту, але й відобразити всі лексичні та семантичні тонкощі при перекладі для повного або часткового збереження маніпулятивного впливу. А головне завдання перекладача, не втратити прагматико-функціональні властивості англійського тексту при перекладі, при цьому не забуваючи про особливості української мови, для адекватності перекладу.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Фонетичні засоби маніпулятивного впливу в сучасному англійськомовному політичному дискурсі

У політичному мовленні знаходить своє відображення ментальність і ідеологія народу. Політичний дискурс породжений множинними культурами на різних етапах їх розвитку та культурного діалогу. Крім цього, політичний дискурс розглядається нами як один з основних засобів міжкультурної політики, за допомогою якого здійснюється її формування, функціонування та адаптація до нових умов. Звернення до дискурсу дозволяє не тільки познайомитися з автором, а й побачити його ментальний світ і його структурні елементи. Політичний дискурс інтегрований не тільки в світовий політичний, а й, що особливо важливо, в лінгвокультурний простір. Це призводить до того, що в один і той же час йому характерні, з одного боку, збереження власного етнокультурного специфічного коду, з іншого – неминуче включення в власні дискурсивні практики індивідуально-особистісних маркерів [7: 61].

Розуміння політичного дискурсу передбачає знання безлічі нюансів (автора, його мотивів, аудиторії, історичного тла), пов'язаних з конкретною епохою [9: 45], що робить справедливим тезу про непередбачуваність влади мови. Зрозуміло, з одного боку, ця влада повинна бути очевидною для всіх без винятку, а з іншого – суспільство не повинно в повній мірі усвідомлювати роль мови на відміну від політиків, які її використовують як засіб впливу. Політичний дискурс представлений в особах, а сам політик як мовна особистість, включаючи певний набір характерних поведінкових моментів, набуває надзвичайно значимий статус. Особа політика хоч і

зливається з текстом, але в той же час саме є ні чим іншим, як текстом [11: 48].

Політичний дискурс має специфічний зміст, але не форму. Існує думка про особливе становище граматичної будови політичної мови, наприклад, усунення особи за допомогою номіналізованих конструкцій-девербативів і пасиву, інклюзивне використання особистих займенників («ми», «наш») [12: 105]. Однак Є.І. Шейгал вважає, що такі граматичні особливості не є рисами, властивими виключно політичному дискурсу, так як подібні форми і конструкції використовуються і в інших видах комунікації [18: 13]. Мові політичного дискурсу також характерна релевантність різноманітності при підборі і вживанні мовних засобів, одночасні доступність і складність при розумінні спеціальних термінів, використання безлічі граматичних форм і комбінацій лексики, відсутність одноманітності текстів при їх побудові. До того ж вона характеризується особливим словником (запасом слів і виразів предметної області), смисловими зв'язками між окремими політичними концептами, базовими абстракціями і метафорами, типовими контекстами слововживання, побудовою суджень [19: 24].

Опорою політичного дискурсу є також актуальні тимчасові реалії. Мова політичних суб'єктів стає найважливішим засобом їх комунікативної компетентності, одночасно являючи собою унікальний «продукт», за яким можливо ідентифікувати того чи іншого політика. Вона наповнена специфічними мовними конструкціями, які дають можливість активно впливати на слухачів-адресатів. Таким чином, мова політичного дискурсу як засобу ведення боротьби за владу використовує багаті мовні, когнітивні і комунікативні інструменти, що дозволяє деяким політичним силам як учасникам цієї боротьби знайти і утримати владу. Інструментальний характер політичного дискурсу реалізується в оперуванні політичними поняттями; політичними домаганнями; політичними аргументами; ультиматумами; категоричними вимогами; езопівськими промовама, що містять явний або неявний політичний підтекст; соціально-політичною мімікрією; всякого роду

імітаціями. Все це обумовлено необхідністю вплинути на адресата, донести інформацію і спонукати до відповідних дій [5: 89].

Політичній промові також властива полемічність (як своєрідна театралізована гра), основні ідеї якої засновані на формуванні та впровадженні в свідомість електорату негативного образу політичних супротивників автора, на нав'язуванні аудиторії власних цінностей і оцінок. Саме полемічність як характеристика політичного дискурсу привела, на наш погляд, до небувалих проявів жанру мовної інвективи. Інвектива використовує все різноманіття засобів, що дозволяють негативно оцінити поведінку людини, так само як вживання експресивних слів і зворотів, охоплених межами літературного слововживання, а також просторічна лексика.

Маніпуляція свідомістю, здійснення якої відбувається в рамках політичного поля, включається в область політичного дискурсу, будучи також однією з його характерних особливостей [17: 45]. У політичному дискурсі мовна маніпуляція здійснюється шляхом спотворення значень слів за рахунок ідеологічності, модальності, рухомості семантики і прагматики слова, варіативності денотативних і конотативних значень одних і тих же мовних знаків під впливом соціальних, культурних та інших факторів [6: 34]. Таким чином, в політичному дискурсі мова – це засіб впливу, вся міць і багатство якої дозволяють виявити пріоритет ціннісної та оціночної (емоційної) складової перед складовою фактологічною (раціональною). Таке визначення багато в чому виглядає виправданим, оскільки в ідеалі мова політика повинна вміти зачепити потрібну струну в масовій свідомості, його висловлювання повинні укладатися у всесвіт думок і оцінок його адресатів, споживачів політичного дискурсу [6: 35]. Таким чином, відмінною рисою маніпуляції буде ставлення до партнера / опоненту не як до особистості, але як до засобу, націленість на його використання з метою реалізації власних цілей відповідно до особистих інтересів.

Політики часто намагаються завуалювати свої цілі, використовуючи номіналізацію, еліпсис, метафоризацію, особливу інтонацію і інші прийоми впливу на свідомість не тільки електорату, а й опонентів [15: 75]. Для здійснення мовної маніпуляції використовуються слова, символи, жести, міміка – лінгвальні і паралінгвальні знаки, які в певному контексті і сенсі можуть мати необхідний вплив на адресата – інструмента мовної маніпуляції. У повсякденному житті люди часто використовують ці знаки усвідомлено чи неусвідомлено. Сучасний політичний дискурс володіє яскравістю і високою експресивністю, що призводить до зміни змісту комунікативної діяльності [8: 97]. Досягнення цілей, як і приховування справжніх намірів, можливо забезпечити шляхом використання міфологем, які представляються способами оптимальної реалізації мовних намірів, що можуть призвести до необхідної інтерпретації інформації. У разі усвідомленого використання мови можна говорити про мовну маніпуляцію в її істинному значенні. У мовні стратегії маніпуляції включаються також акти-зобов'язання, в яких даються обіцянки виконати бажану для адресата дію, які залишаються мовними актами для «прийняття на віру».

Особистість політика наділена значущим статусом, що вимагає від нього дотримання певних професійних аспектів у поведінці. У зв'язку з надзвичайною важливістю сфери політики, необхідно вказати і на високий рівень особистої відповідальності політика при виборі дискурсу. Саме дискурс політика, обраний ним свідомо чи несвідомо (поряд з багатьма іншими факторами), визначає ставлення як самого політичного діяча, так і його адресатів до найширшого спектру завдань, які неминуче виникають в процесі еволюції політичного життя. Політичний дискурс, будучи надзвичайно прагматичним, вимагає від політиків продуманих висловлювань. Кожне висловлювання в політиці має конструктивний або деструктивний вплив на хід суспільно-політичних подій [14: URL].

Таким чином, нами встановлено, що сутнісними характеристиками політичного дискурсу є його яскраво виражена прагматична

(інструментальна) спрямованість, множинне жанрове втілення, амбівалентність, національно-культурна зумовленість і відкритість до інтеграції, маніпулятивність, співвіднесеність з соціальними групами, динамічність, масовість адресатів, полемічність, експресивність, різноманітність яскравих стилістичних засобів і високий ступінь відповідальності учасника за комунікативні невдачі.

Політичний дискурс відображає всю сукупність взаємин на рівні «людина-суспільство», надаючи, таким чином, істотний вплив на формування картини світу його реципієнтів. Цілком очевидним є, що політичний дискурс завжди буде виступати активним перетворювачем навколишньої дійсності, учасником сфери політичної боротьби за завоювання, утримання і використання політичної влади, що реалізується за допомогою використання різноманітних мовних засобів, які представляють особливий інтерес у подальшому практичному дослідженні [49].

Сучасний англійськомовний політичний дискурс характеризується частотним вживанням різноманітних маніпулятивних стратегій, які виконують функцію переконання та реалізуються за допомогою фонетичних, лексико-стилістичних, граматико-синтаксичних засобів маніпуляції. Автори політичних текстів використовують фонетичні засоби маніпулятивного впливу з метою зробити політичні тексти приємними на слух.

Головною метою вживання фонетичних засобів маніпулятивного впливу є плинати на слухове сприйняття тексту реципієнтом, зробити політичний текст більш привабливим, і, як результат, привернути увагу до певної інформації з подальшим заохоченням до сприйняття певної політичної інформації. Фонетичні засоби чинять маніпулятивний вплив завуальовано, тобто, через зовнішню привабливість політичного тексту, такі засоби готують читача або слухача до подальшого здійснення маніпулятивного впливу [14: URL].

У ході практичного аналізу нами було виокремлено такі фонетичні засоби маніпулятивного впливу у політичних текстах, як **асонанс та**

алітерація. Під асонансом слід розуміти прийом звукової організації тексту, повторення голосних звуків, наприклад: (2) *I came, I saw, I conquered*. Використання асонансу надає тексту мелодійності та привабливості, наприклад:

- (23) “*So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, and from ocean to ocean, hear these words: You will never be ignored again” (DTEVSRFT, URL)*
- (27) “*No dream is too big, no challenge is too great. Nothing we want for our future is beyond our reach” (DTEVSRFT, URL)*
- (49) “*We are standing up for America and for the American people”.* (RPT73SUNGA, URL)
- (36) “*Our nation is at war against a far-reaching network of violence and hatred. Our economy is badly weakened, a consequence of greed and irresponsibility on the part of some but also our collective failure to make hard choices and prepare the nation for a new age” (IAPUS)*

Під алітерацією слід розуміти стилістичний прийом, повторення однорідних приголосних, що вживається у політичних текстах з метою посилення інтонаційної виразності тексту та поглиблення смислового зв'язку в текстах політичної спрямованості, наприклад:

- (39) “*The question we ask today is not whether our government is too big or too small, but whether it works, whether it helps families find jobs at a decent wage, care they can afford, a retirement that is dignified” (TBOIA, URL)*
- (22) “*We will face challenges. We will confront hardships” (DTEVSRFT, URL)*
- (27) “*No dream is too big, no challenge is too great. Nothing we want for our future is beyond our reach” (DTEVSRFT, URL)*
- (28) “*From this day forward, a new vision will govern our land. From this moment on, it's going to be America First” (DTEVSRFT, URL)*

Використання алітерації у текстах політичної спрямованості дозволяє створити паралельний зв'язок між лексичними одиницями, що, у свою чергу, структурує текст та посилює маніпулятивний вплив.

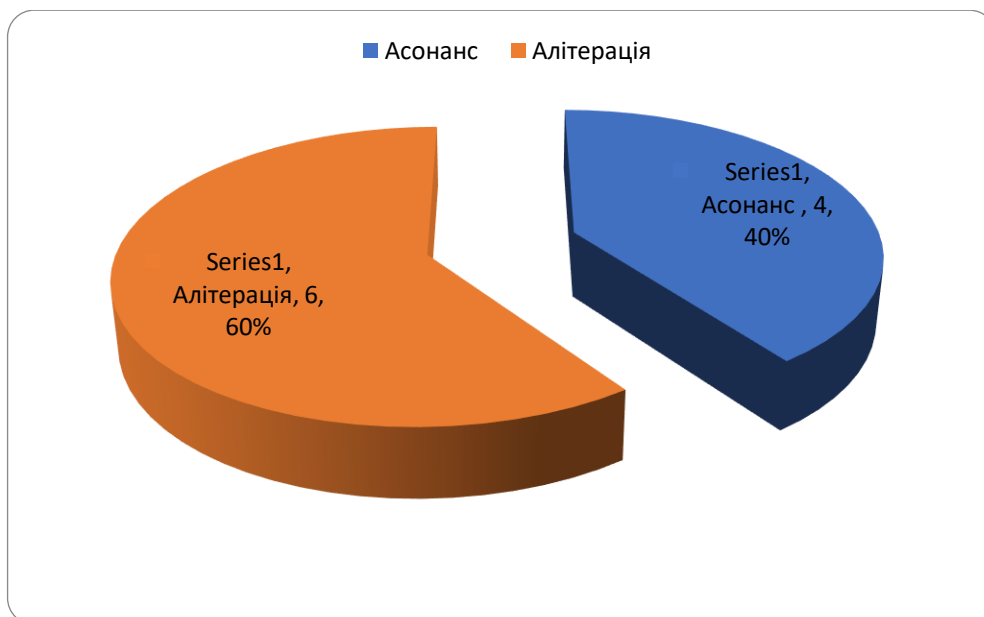
Використання алітерації привертає увагу до тексту та заохочує читача до сприйняття важливої інформації. Політичні тексти, насичені прийомом алітерації, характеризуються плавністю, плинністю мовлення, що підсилює маніпулятивний ефект на читача:

- (29) *“That all changes – starting right here, and right now, because this moment is your moment: it belongs to you”* (DTEVSRFT, URL)
- (30) *“We will make America Strong Again // We will make America Proud Again // We will make America Safe Again // We will make America Great again”* (DTEVSRFT, URL)

Отже, основними засобами створення маніпулятивного ефекту у політичному дискурсі на фонетичному рівні є асонанс та алітерація (мал.2.1).

Малюнок 2.1

Фонетичні засоби маніпулятивного впливу в сучасному англійськомовному політичному дискурсі

Використання алітерації у політичних текстах було більш частотним. На нашу думку, це пов'язано з наданням текстам плинності та послідовності, що має великий маніпулятивний вплив на сприймача інформації та формує послідовний, насичений текст. Вживання алітерації та асонансу у політичних текстах дозволяє прикрасити мовлення чи текст з метою підсилення сприйняття інформації через привабливу зовнішню форму висловлення.

2.2 Лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі

Засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі на лексико-стилістичному рівні є дуже різноманітними. Під час практичного аналізу нами було виокремлено та проаналізовано такі лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі, як **метафори, евфемізми, порівняння, епітети, оцінна лексика та ідіоми.**

Політичні метафори займають особливу позицію серед лексико-стилістичних засобів маніпуляції у текстах політичної спрямованості. Ці метафори виступають досі унікальним явищем, тому варті особливої уваги. Щоб розглянути характер використання політичних метафор у текстах політичного характеру, спочатку було зроблено мпробу інтерпретувати поняття політичної метафори у теоретичних джерелах, оскільки, на нашу думку, визначення політичної метафори є неоднозначним та недостатньо дослідженим.

Характер дослідження поняття політичної метафори має два напрямки. Перший напрямок характеризується більш традиційними поглядами на це мовне явище, тобто, метафора визначається як будь-яка прикраса думки, що сприяє успішному впливу на адресата.

Основою другого напрямку виступає когнітивний підхід. Базуючись на цьому підході, метафора визначається як ефективна форма мислення.

Метафоричні вирази характеризують нові реалії та володіють здатністю змусити адресата змінити звичну картину світу та навіть вплинути на сприйняття, подивитися по-новому на раніше відомі події чи об'єкти. Метафора у політичному тексті непомітно впливає на несвідомі компоненти психіки реципієнта [15].

Таюпова О.І. стверджує, що, включаючись в систему образів, використовуваних для пропаганди тих чи інших ідей, метафора починає функціонувати на рівні конструювання символічного простору соціуму, стає матеріалом формування колективних уявлень і ідеологічних доктрин [21].

Згідно думки А. П. Чудінова, метафори виступають значним матеріалом для дослідження когнітивних механізмів людської свідомості та соціального сприйняття. Метафора відображає звичні уявлення людей про сфери поповнення системи політичних образів. Вона також слугує відображенням людських уявлень про сучасну політичну діяльність та виступає потужним інструментом впливу та маніпулювання суспільною свідомістю [17: 33].

Для політичних метафор у ЗМІ характерною рисою є експресивність. Експресивність політичних метафор представляється найбільш значущою характеристикою, що робить їх актуальним матеріалом для перекладацьких трансформацій з метою збереження авторського емоційного навантаження.

Для стилю публіцистики характерне використання політичної метафори як способу оцінки явищ навколишньої дійсності. Ми розподілили політичні метафори на наступні групи:

- метафори, які порівнюють з медициною (*chronic unemployment* – хронічне безробіття);
- метафори, які порівнюють з військовою тематикою (*all-round defense* – всебічний захист);
- будівельні (*'window to Europe'* – 'вікно в Європу');
- дорожні (*'deadlock conspiracy'* – 'конспірологічний глухий кут');
- театральні [21] (*'negotiations scenario'* – 'сценарій переговорів');

- пов'язані з метеорологічними поняттями (*'political atmosphere'* – 'політична атмосфера');
- технічні (*'mechanism of regulation'* – 'механізм врегулювання') [36])

Метафора, будучи універсальним і одним з найпопулярніших експресивних засобів, багатьма дослідниками відзначається мало не головним засобом художньої виразності, допомагає уявити складні, незнайомі поняття, відносно простими, нові – давно знайомими, абстрактні – конкретними [11].

Через постійно зростаючий інтерес до політичного дискурсу політична метафоричність постійно посилюється. Політичну метафору широко використовують як рядові кореспонденти, так і лідери держав. Політичні літери влучно використовують метафори у промовах, які тонко впливають на суспільні настрої [24].

Отже, на основі розгляду теоретичних джерел з питання визначення поняття політичних метафор, доцільно запропонувати власне визначення політичної метафори. У нашому дослідженні під політичною метафорою пропонуємо розуміти яскраві лексеми чи вирази. Що характеризуються переносним значенням. Вони стосуються політичної сфери, вживаються у політичних виданнях та існують у мовленні людей політичного фаху з метою надання промовам та висловлюванням експресивності.

Таким чином, поняття політичної метафори, що викликає значний лінгвістичний інтерес, досі не володіє чіткою визначеністю. На основі теоретичного аналізу існуючих точок зору з проблеми, ми визначаємо політичні метафори як лексеми або вирази, які характеризуються переносним значенням, володіють яскравим експресивним забарвленням та потребують ретельного комунікативно-прагматичного та перекладацького дослідження.

Сучасні політичні метафори характеризуються експресивністю і барвистістю. Активне використання політичних метафор пресою обумовлено наступними факторами:

1. здатністю привертати увагу реципієнта завдяки експресивним і оцінним характеристикам політичних метафор;
2. можливістю висловити складну ідею коротким, ємким виразом;
3. можливістю завуалювати інформацію, використовуючи більш спеціалізований, кодований вираз професійних політиків з метою впливу на суспільство [3].

Політична метафора є інструментом для кращого розуміння, моделювання та оцінки політичних процесів, засобом впливу на суспільну свідомість. Політична метафора використовується і як певною мірою прикраса думки, що сприяє успішності впливу на адресата і як засіб осмислення нових реалій, наприклад:

- (10) *“to stand by our side, not to ride on our back”* (FIARR, URL)
- (11) *“an overall political umbrella”* (SBCKK, URL)
- (12) *“I think our ability to take collective action is in doubt right now, and it hangs in the balance”* (POWLOCSD, URL)
- (16) *“the crime and violence that today afflicts our nation will soon come to an end”* (DTRNCDST, URL)
- (25) *“The wealth of our middle class has been ripped from their homes”* (DTEVSRFT, URL)
- (32) *“I will fight for you with every breath in my body”* (DTEVSRFT, URL)
- (34) *“She is their puppet, and they pull the strings”* (DTEVSRFT, URL)
- (35) *“mindful of the sacrifices borne by our ancestors”* (IAPUS)
- (36) *“Our nation is at war against a far-reaching network of violence and hatred”* (IAPUS)
- (44) *“to nourish starved bodies and feed hungry minds”.* (BOIA5WHC, URL)

Політичні тексти знаходяться в постійному розвитку, тобто, поповнюються новою лексикою, ідеями, граматичними, лексичними,

стилістичними перетвореннями. Розвиток сучасних технологій перетворює політичну метафору у все більш кероване явище, підвищуючи при цьому ефективність застосування таких метафор, які стрімко реагують на мовні тренди [24].

Отже, використання політичних метафор сприяє не лише наданню політичним текстам виразності та експресивності. За допомогою цих метафор здійснюється більш інтенсивний маніпулятивний вплив на суспільство. Найбільш значуща характеристика політичних метафор – це експресивність, саме вона робить політичну метафору актуальним матеріалом для перекладацьких перетворень з метою збереження авторського емоційного навантаження.

Метафори можуть порівнювати політичні явища з театральними та виступати у ролі яскравого образного засобу. Такі метафори ідеально описують світ політики, зображують своєрідну політичну сцену та допомагають більшому розумінню аудиторією політичного дискурсу.

У лінгвістичній літературі представлено безліч визначень евфемізмів, які відображають ті чи інші їх функції. Деякі визначення дають більш широкий опис даного мовного явища, інші ж, навпаки, більш вузьке, але конкретне чітке визначення поняття ‘евфемізм’ у сучасній лінгвістиці досі не існує. Таким чином, незважаючи на активний інтерес з боку лінгвістів, чітке поняття евфемізму досі не є чітко визначеним у сучасних лінгвістичних дослідженнях. Тож, доцільно запропонувати власне визначення цього явища.

На основі теоретичного аналізу існуючих точок зору з проблеми, за нашою думкою, під евфемізмом слід розуміти заміну будь-якого небажаного (грубого або недозволеного) слова або виразу більш коректним з метою уникнути прямого найменування того, що здатне викликати негативні почуття в учасників комунікації, а також замаскувати певні факти дійсності.

Евфемізми у англійських політичних текстах є прекрасним знаряддям для залучення уваги широкого кола читачів до освітлення традиційно табуованих тематик. За допомогою евфемізмів робиться акцент не на

інтелектуальному осмисленні, а на перцепції, чуттєвому сприйнятті. Здатність використовувати емоційний фон є основною характеристикою використання евфемізмів у політичному тексті [12].

Однією з характеристик досліджуваного явища є епатуюче висвітлення табуйованих тем. Вона полягає у відмові від недоторканості будь-якої, навіть самої прихованої від публічного обговорення сфери людського життя [39]. Евфемізми, які використовуються в англійських політичних текстах, дозволяють судити про соціальну і політичну позицію європейських країн, свідчать про ступінь важливості певної теми.

Евфемістична лексика у текстах ЗМІ зачіпає гострі соціальні проблеми, питання політики і війни. Евфемізми так званих гострих тем, що викликають численні суперечки, відрізняються більшою вигадливістю й іноді навіть поетичністю, наприклад:

(43) *“For we know that our patchwork heritage is a strength, not a weakness. We are a nation of Christians and Muslims, Jews and Hindus, and nonbelievers. We are shaped by every language and culture, drawn from every end of this Earth. And because we have tasted the bitter swill of civil war and segregation and emerged from that dark chapter stronger and more united, we cannot help but believe that the old hatreds shall someday pass; that the lines of tribe shall soon dissolve; that as the world grows smaller, our common humanity shall reveal itself; and that America must play its role in ushering in a new era of peace. To the Muslim world, we seek a new way forward, based on mutual interest and mutual respect. To those leaders around the globe who seek to sow conflict or blame their society's ills on the West, know that your people will judge you on what you can build, not what you destroy”*. (TBOIA, URL)

Використання евфемізмів є невід’ємною частиною мовного процесу. Вони дозволяють замінити лексику табу в галузі релігії, медицини, політики, етики тощо. Процес відтворення евфемізмів у перекладі є складним і цікавим явищем.

У політичних текстах евфемізми стають засобом пом'якшення мови, маскуванню та приховуванню негативних явищ, які можуть переслідувати як позитивні, так і негативні цілі. Евфемізми використовуються як засіб маніпуляції, особливо у виступах політиків. Таким чином, евфемістичні вислови створюють справжню проблему для недосвідчених перекладачів, особливо тих, хто не усвідомлює ролі культури у передачі комунікативної цінності та значення оригінального тексту.

Текстам політичної спрямованості також притаманне використання *порівнянь*. При використанні порівнянь відбувається пояснення одного предмета через інший за критерієм їх подібності при використанні єднальних сполучників. Порівняння у політичному дискурсі використовуються з метою передати певне оцінне значення та створити маніпулятивний вплив, наприклад:

- (44) “ *And to those nations like ours that enjoy relative plenty, we say we can no longer afford indifference to the suffering outside our borders, nor can we consume the world's resources without regard to effect*” (TBOIA, URL)
- (31) “*Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation*” (DTEVSRFT, URL)

Дуже поширеним у політичних текстах є вживання *enimemів*, яскравих прикметників, які не тільки прикрашають текст, але й влучно доносять певну маніпулятивну інформацію до читача або слухача політичного тексту, наприклад:

- (53) “*we can have a strong and prosperous America at peace with itself and with the world*” (FIARR, URL)
- (41) “*The success of our economy has always depended not just on the size of our gross domestic product, but on the reach of our prosperity; on the ability to extend opportunity to every willing heart -*

- *not out of charity, but because it is the surest route to our common good*" (TBOIA, URL)

- (36) *"That we are in the midst of crisis is now well understood. Our nation is at war against a far-reaching network of violence and hatred. Our economy is badly weakened, a consequence of greed and irresponsibility on the part of some but also our collective failure to make hard choices and prepare the nation for a new age"* (IAPUS)

Використання влучних епітетів у політичному тексті не лише створює яскравий текст, але й привертає увагу до гострих проблем.

Оцінна лексика у політичних текстах характеризує предмети з погляду ціннісної категорії. Значення оцінної лексики у політичних текстах є беззаперечним, оскільки адресат має перейняти оцінку, надану автором певному явищу або об'єкту. Наприклад:

- (5) *"governments that protect these rights are ultimately more stable, successful and secure"* (OSC, URL).
- (54) *"Rather it seems to me that throughout my life in politics our ambitions have steadily shrunk; and our response to disappointment hasn't been to lengthen our stride but to shorten the distance to be covered"* (LNFT, URL)

Часто негативна оцінка у текстах політичної спрямованості надається країнам, політичні ідеали яких не співпадають з авторськими:

- (46) *"We ask all nations to isolate Iran's regime as long as its aggression continues. And we ask all nations to support Iran's people as they struggle to reclaim their religious and righteous destiny"*. (TSUNGA, URL)
- (39) *"What the cynics fail to understand is that the ground has shifted beneath them, that the stale political arguments that have consumed us for so long, no longer apply. The question we ask today is not whether our government is too big or too small, but whether it works, whether it helps families find jobs at a decent wage, care they can*

afford, a retirement that is dignified. Where the answer is yes, we intend to move forward. Where the answer is no, programs will end”
(TBOIA, URL)

Вживання ідіоматичних виразів також є характерною особливістю англійськомовних політичних текстів. Використання таких стійких, специфічних висловів, схожих на фразеологічні звороти, дозволяє створити текст, який отримає більшу довіру в читачів, оскільки такі вирази є добре знайомими народу, наприклад:

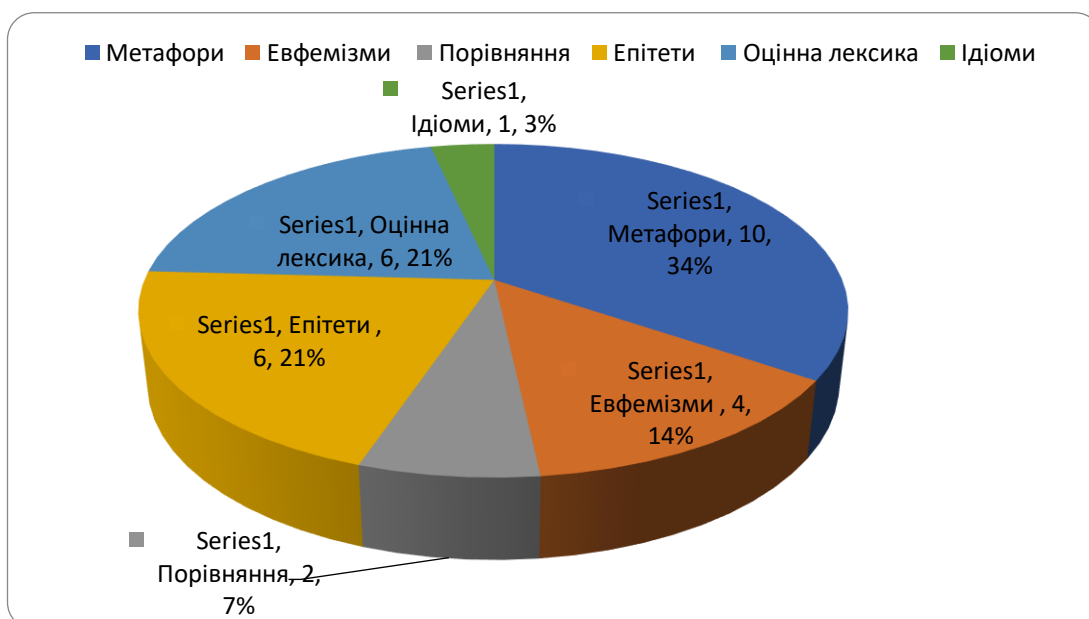
- (2) *“I came, I saw, I conquered”*. Caesar (GJCQ, URL).

Таким чином, у ході практичного дослідження нами було виокремлено та проаналізовано такі лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі, як:

- метафори;
- евфемізми;
- порівняння;
- епітети;
- оцінна лексика та ідіоми (Мал. 2.2.).

Малюнок 2.2.

Лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі

Найбільшу кількість лексико-стилістичних засобів маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі склали метафори. На нашу думку, це зумовлено влучністю та яскравістю цих мовних засобів, за допомогою яких створюється активний маніпулятивний вплив. Не менш частотним було вживання епітетів та оцінної лексики, що також свідчить про насиченість політичних текстів влучними виразами для посилення маніпулятивного ефекту. Трохи менш частотними, але не менш актуальними були такі лексико-стилістичні засоби, як порівняння, ідіоми та евфемізми.

Отже, політичні тексти насичені різноманітними лексико-стилістичними засобами маніпуляції, що є особливо цікавим для подальшої перекладацької практики, яку було розглянуто у наступному розділі.

2.3 Граматико-синтаксичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі

На граматико-синтаксичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі може створюватися за допомогою використання таких синтаксичних засобів, як **неозначені займенники та модальні дієслова**. Також на цьому рівні характерне використання таких граматичних явищ, як **інверсія, повтори, вставні конструкції, риторичні питання**.

Неозначені займенники використовуються у політичних реченнях з метою приниження або посилення значущості того, про що йде мова у реченні:

- (27) “*No dream is too big, no challenge is too great. Nothing we want for our future is beyond our reach*”. (DTEVSRFT, URL)
- (33) “*Nobody knows the system better than me, which is why I alone can fix it*”. (DTEVSRFT, URL)

Використання *модальних дієслів* у медійному дискурсі політичної спрямованості передає значення модальності, що виражається відношенням

мовця до змісту висловлення, тобто, за допомогою використання модальних дієслів здійснюється пряма маніпуляція:

- (43) “*America must play its role in ushering in a new era of peace*”. (TBOIA, URL)
- (44) “*For the world has changed, and we must change with it*”. (TBOIA, URL)
- (49) “*We know what kind of a nation America must always be*”. (RPT73SUNGA, URL)
- (15) “*We must not gain power with violence; we can express our opinions only in a peaceful manner through the ballot box*”. (OR, URL)
- (30) “*We must choose to Believe In America*”. (DTEVSRFT, URL)

Інверсія, при використанні якої відбувається порушення синтаксичної конструкції речення з метою підсилення маніпулятивного впливу на слухача, дозволяє висунути на перший план важливі думки автора, зробити акцент на певній проблемі та емоційно увиразнити певний вираз або речення:

- (54) “*Rather it seems to me that throughout my life in politics our ambitions have steadily shrunk; and our response to disappointment hasn't been to lengthen our stride but to shorten the distance to be covered. But with confidence in ourselves and in our future what a nation we could be*”. (LNFT, URL)
- (53) “*With the idealism and fair play which are the core of our system and our strength, we can have a strong and prosperous America at peace with itself and with the world*”. (FIARR, URL)
- (52) “*The economic ills we suffer have come upon us over several decades*”. (FIARR, URL)
- (31) “*But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation*” (DTEVSRFT, URL)

Повтори у політичному дискурсі також є частотним явищем. Навмисне повторення використовується у медіа дискурсі з метою залучення читацької уваги до певних подій чи явищ:

- (3) “*Of the people, by the people, for the people”*. (GA, URL)
- (7) “*That is in Israel's interest, Palestine's interest, America's interest, and the world's interest”*. (RPNSAP, URL)
- (11) “*So people want to keep Kyoto, OK let's keep Kyoto”*.(SBCKK, URL)
- (19) “*So people want to keep Kyoto much, everybody. Sorry to keep you waiting. Complicated business. Complicated. Thank you very much”*. (DTEVSRFT, URL)

Вставні конструкції у політичних текстах виражають пряме ставлення автора до зображуваних явищ чи подій:

(10) “*Now, there will be no misunderstanding, it is not my intention to do away with government. It is, rather, to make it work – work with us, not over us; to stand by our side, not to ride on our back*”

Риторичні питання використовуються у політичних текстах з метою направити думку читача у вигідне автору русло. Маніпулятивність риторичних питань полягає у неприхованих інтенціях автора, який ставить таке питання. Наприклад:

- (8) “*Why, then, should we think that collectively, as a nation, we are not bound by that same limitation? Why shouldn't we believe that?*” (FIARR, URL)
- (9) “*What will we do in 1970 when elementary school enrollment will be 5 million greater than 1960?*” (VJCAUM, URL)

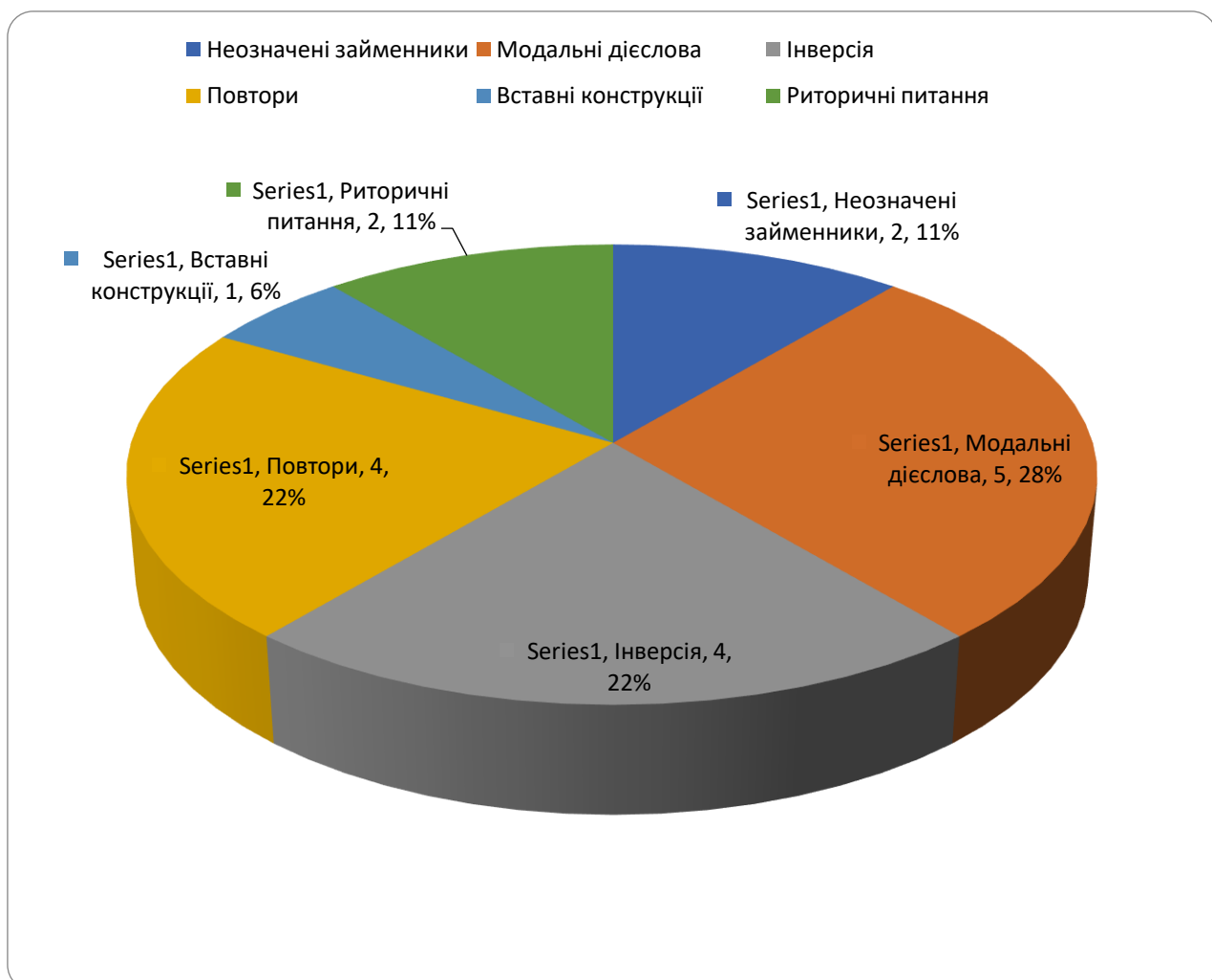
Таким чином, практичне дослідження політичного дискурсу показало, що на граматико-синтаксичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі може створюватися за допомогою використання таких засобів, як:

- неозначені займенники;

- модальні дієслова;
- інверсія;
- повтори;
- вставні конструкції;
- риторичні питання (Мал.2.3.).

Малюнок 2.3.

Граматико-синтаксичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі

Проведений практичний аналіз показав, що найбільш частотними граматико-синтаксичними засобами маніпуляції в сучасному

англійськомовному політичному дискурсі були модальні дієслова та інверсія. Вживання цих засобів дозволяє зробити акцент на певних подіях чи явищах та підсилити маніпулятивний вплив виразу.

Проаналізовані засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі становлять подальший інтерес для практичного перекладацького дослідження, яке було нами проведене у наступному розділі.

Висновки до Розділу 2

1. Отже, за результатами практичного дослідження, основними засобами створення маніпулятивного ефекту у політичному дискурсі на фонетичному рівні були асонанс та алітерація. Використання алітерації у політичних текстах було більш частотним. На нашу думку, це пов'язано з наданням текстам плинності та послідовності, що має великий маніпулятивний вплив на сприймача інформації та формує послідовний, насичений текст. Вживання алітерації та асонансу у політичних текстах дозволяє прикрасити мовлення чи текст з метою підсилення сприйняття інформації через привабливу зовнішню форму висловлювання.

2. У ході практичного дослідження нами було також виокремлено та проаналізовано такі лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі, як метафори, евфемізми, порівняння, епітети, оцінна лексика та ідіоми. Найбільшу кількість лексико-стилістичних засобів маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі склали метафори. На нашу думку, це зумовлено влучністю та яскравістю цих мовних засобів, за допомогою яких створюється активний маніпулятивний вплив. Не менш частотним було вживання епітетів та оцінної лексики, що також свідчить про насиченість політичних текстів влучними виразами для посилення маніпулятивного

ефекту. Трохи менш частотними, але не менш актуальними були такі лексико-стилістичні засоби, як порівняння, ідіоми та евфемізми.

3. На граматико-синтаксичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі може створюватися за допомогою використання таких синтаксичних засобів, як неозначені займенники та модальні дієслова. Також на цьому рівні характерне використання таких граматичних явищ, як інверсія, повтори, протиставлення, вставні конструкції, риторичні питання.

4. Проведений практичний аналіз показав, що найбільш частотними граматико-синтаксичними засобами маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі були модальні дієслова та інверсія. Вживання цих засобів дозволяє зробити акцент на певних подіях чи явищах та підсилити маніпулятивний вплив виразу.

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ МАНІПУЛЯТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

3.1 Застосування стратегій трансформації з метою збереження маніпулятивного впливу в політичному дискурсі

З метою практичного перекладацького аналізу відтворення маніпулятивних технологій у перекладі текстів політичного дискурсу нами було проаналізовано політичні тексти на предмет наявності маніпулятивних технологій та була створена спроба власного еквівалентного перекладу. Розглянемо приклади детальніше.

- (1) *“Ask not what your country can do for you, but ask what you can do for your country”*. (TPJFKIA, URL). – *“Не питайте, що ваша країна може зробити для вас, а запитайте, що ви можете зробити для своєї країни”*.

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (2) *“I came, I saw, I conquered”*. Caesar (GJCQ, URL).– *«Прийшов, побачив, переміг»*.

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (3) *“Of the people, by the people, for the people”*. (GA, URL) – *«З народу, за народ, для народу»*.

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (5) *“...governments that protect these rights are ultimately more stable, successful and secure”* (OSC, URL). – *«...уряди, які захищають ці права, зрештою стали більш стабільними, успішними та безпечними»*.

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (6) *“America has a clear goal: to disrupt, dismantle and defeat al-Qaida and its allies in Afghanistan and Pakistan”*.(RPNSAP, URL). – «Америка має чітку мету: зруйнувати, демонтувати та перемогти Аль-Каїду та її союзників в Афганістані та Пакистані».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (7) *“That is in Israel's interest, Palestine's interest, America's interest, and the world's interest”*.(RPNSAP, URL) – «Це в інтересах Ізраїлю, Палестини, Америки та світових інтересах».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (8) *“Why, then, should we think that collectively, as a nation, we are not bound by that same limitation? Why shouldn't we believe that?”* (FIARR, URL) – «Чому тоді ми повинні думати, що в сукупності, як нація, ми не пов'язані тим самим обмеженням? Чому б нам не вірити цьому?»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (9) *“What will we do in 1970 when elementary school enrollment will be 5 million greater than 1960? ”* (BJCAUM, URL) – «Що ми будемо робити в 1970 році, коли кількість учнів у початковій школі буде на 5 мільйонів більше, ніж у 1960 році?»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (10) *“Now, there will be no misunderstanding, it is not my intention to do away with government. It is, rather, to make it work – work with us, not over us; to stand by our side, not to ride on our back.”* (FIARR, URL) – «Зараз не буде непорозумінь, я не маю наміру покінчити з

урядом. Скоріше, змусити його працювати - працювати з нами, а не над нами; стояти на нашому боці, не їздити верхи на наших спинах.»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (11) *“So people want to keep Kyoto, OK let's keep Kyoto. But let us agree on an overall political umbrella,” he stated. (SBCKK, URL) – «Отже, люди хочуть зберегти Кіото, гаразд, давайте збережемо Кіото. Але давайте домовимось про загальнополітичне прикриття», - заявив він.*

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (12) *“Addressing the summit on Friday, President Obama said: “While the science of climate change is not in doubt, I think our ability to take collective action is in doubt right now, and it hangs in the balance.” He said he had come to Copenhagen “not to talk, but to act”. Responding to the speech, Bolivia's President Evo Morales commented: “President Obama said it was time to act. And if we are to act, then I have to ask you – starting from now, please fulfil the Kyoto Protocol”.*(POWLOCS, URL) – «Роблячи звернення на самміті у п'ятницю, президент Обама сказав: «Тоді як наука не має сумніву відносно змінення клімату, я вважаю, що наша спроможність зробити колективні дії зараз знаходиться під сумнівом, та залишається у підвішеному стані». Він сказав, що проїхав до Копенгагену «не говорити, а діяти». Відповідаючи на цю промову, президент Болівії Ево Моралез прокоментував: «Президент Обама сказав, що зараз час діяти. І якщо ми повинні діяти, то я повинен вас попросити – починаючи з теперішнього моменту, виконуйте Кіотський протокол».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (13) *“US President Barack Obama and German Chancellor Angela Merkel have vowed to «redouble» efforts to achieve peace in the Middle East, at talks in Dresden. Mr Obama said his government would seek a resumption of peace talks between Israel and the Palestinians”*.(OMVPP, URL) – «Президент США Барак Обама та канцлер Німеччини Ангела Меркель дали обіцянку подвоїти зусилля досягти мир на Близькому Сході у ході переговорів у Дрездені. М-р. Обама заявив, що його уряд буде прагнути поновлення мирних переговорів між Ізраїлем та Палестиною».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (14) *“Senator Joe Lieberman said on Tuesday: “I'm getting to the position where I can say what I wanted to say all along, that I'm ready to vote for health care reform”*.(SCIHCD, URL) – «Сенатор Джо Ліберман заявив у вівторок: «Я дістаюся того моменту, коли я можу сказати, що я хотів завжди сказати, що я готовий голосувати за реформу охорони здоров'я».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (17) *“Your voice, your hopes, and your dreams will define our American destiny. And your courage and goodness and love will forever guide us along the way”* (IATFS, URL) - «Ваш голос, ваші надії та ваші мрії визначатимуть нашу американську долю. І ваша мужність, добро і любов назавжди направлятимуть нас на цьому шляху».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (18) *“Together, we will lead our party back to the White House, and we will lead our country back to safety, prosperity, and peace. We will be a country of generosity and warmth”* (DTRNCDST, URL) - «Разом ми проведемо свою партію назад до Білого дому і повернемо нашу країну назад до безпеки, процвітання та миру. Ми будемо країною щедрості та тепла».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (19) *“Thank you. Thank you very much, everybody. Sorry to keep you waiting. Complicated business. Complicated. Thank you very much”* (DTEVSRFT, URL) – «Дякую. Дякую всім. Вибачте, що затримали. Складний бізнес. Складний. Дуже дякую.»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (22) *“We will face challenges. We will confront hardships”* (DTEVSRFT, URL) - «Ми будемо стикатися з проблемами. Ми будемо стикатися з труднощами».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (23) *“So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, and from ocean to ocean, hear these words: You will never be ignored again”* (DTEVSRFT, URL) - «Тож всім американцям у кожному близькому та далекому місті, малому та великому, від гори до гори та від океану до океану, почуйте такі слова: Вас ніколи більше не будуть ігнорувати».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (24) *“The establishment protected itself, but not the citizens of our country. Washington flourished – but the people did not share in its wealth. Politicians prospered – but the jobs left, and the factories*

closed // We will confront hardships. But we will get the job done” (DTEVSRFT, URL) - «Організація захистила себе, але не громадян нашої країни. Вашингтон процвітав - але люди не брали участі в його багатстві. Політики процвітали - але робочі місця залишились, а заводи закрилися // Ми будемо стикатися з труднощами. Але ми виконаємо роботу».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (25) *“The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed across the entire world. But that is the past. And now we are looking only to the future. We assembled here today are issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power”* (DTEVSRFT, URL) - «Багатство нашого середнього класу було вирвано з домів, а потім перерозподілено по всьому світу. Але це минуле. І зараз ми дивимося лише в майбутнє. Ми, зібравшись тут сьогодні, видаємо новий указ, який буде прослуханий у кожному місті, у кожній іноземній столиці та в кожному залі влади ».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (26) *“We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth. And we will bring back our dreams”* (DTEVSRFT, URL) - «Ми повернемо свою роботу. Ми повернемо наші кордони. Ми повернемо своє багатство. І ми повернемо наші мрії ».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (29) *“That all changes – starting right here, and right now, because this moment is your moment: it belongs to you”* (DTEVSRFT, URL) -

«Все зміниться - починаючи прямо тут, і прямо зараз, бо цей момент - це ваш момент: він належить вам».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (30) *“We must choose to Believe In America // We will follow two simple rules: Buy American and hire American // “I’M WITH YOU – THE AMERICAN PEOPLE”// We will make America Strong Again // We will make America Proud Again // We will make America Safe Again // We will make America Great again”*(DTEVSRFT, URL) - «Ми повинні вибрати, щоб вірити в Америку // Ми дотримуватимемось двох простих правил: купувати американське і наймати американців //« Я З ТОБОЮ - АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРОД »// Ми зробимо Америку знову сильною // Ми змусимо знову пишається Америкою // Ми знову зробимо Америку безпечною // Ми знову зробимо Америку великою».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (33) *“Nobody knows the system better than me, which is why I alone can fix it”*(DTEVSRFT, URL) - «Ніхто не знає системи краще за мене, тому я сам можу це виправити».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (58) *“But I want you to know that each and every one of you, I know, is indispensable to this Government.”* (Richard M. Nixon) (PD) - «Але я хочу, щоб ви знали, що кожен з вас, я знаю, є незамінним для цього Уряду». (Річард М. Ніксон)

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (34) *“They are throwing money at her because they have total control over everything she does. She is their puppet, and they pull the strings”*

(DTEVSRFT, URL) - «Вони кидають їй гроші, бо вони повністю контролюють все, що вона робить. Вона їхня маріонетка, і вони тягнуть нитки».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (35) *"My fellow citizens: I stand here today humbled by the task before us, grateful for the trust you have bestowed, mindful of the sacrifices borne by our ancestors."* (IAPUS) – «Мої співгромадяни: я сьогодні стою тут, принижений завданням, що стоїть перед нами, вдячний за вашу довіру, пам'ятаючи про жертви, які несли наші предки».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (37) *"Today I say to you that the challenges we face are real, they are serious and they are many. They will not be met easily or in a short span of time. But know this America: They will be met."* (IAPUS) – «Сьогодні я кажу вам, що виклики, з якими ми стикаємось, реальні, вони серйозні, і їх багато. Н них не вдасться легко відповісти чи за короткий проміжок часу. Але знайте, це Америка: вони будуть вирішені».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (41) *"The success of our economy has always depended not just on the size of our gross domestic product, but on the reach of our prosperity; on the ability to extend opportunity to every willing heart -- not out of charity, but because it is the surest route to our common good."* (ТВОІА, URL) - «Успіх нашої економіки завжди залежав не лише від розміру нашого валового внутрішнього продукту, але від масштабів нашого процвітання; щодо здатності надати можливість кожному бажаючому серцю - не з доброчинності, а тому, що це найвірніший шлях до нашого загального блага».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (42) *“Recall that earlier generations faced down fascism and communism not just with missiles and tanks, but with the sturdy alliances and enduring convictions. They understood that our power alone cannot protect us, nor does it entitle us to do as we please. Instead, they knew that our power grows through its prudent use. Our security emanates from the justness of our cause; the force of our example; the tempering”* (ТВОІА, URL)– «Нагадаємо, що попередні покоління стикалися з фашизмом і комунізмом не просто ракетами і танками, а міцними союзами і стійкими переконаннями. Вони розуміли, що наша влада сама по собі не може захистити нас і не дає нам права робити те, що нам заманеться. Натомість, вони знали, що наша сила зростає завдяки її розумному використанню. Наша безпека походить від справедливості нашої справи; сили нашого прикладу; гартування».
- (43) *"For we know that our patchwork heritage is a strength, not a weakness. We are a nation of Christians and Muslims, Jews and Hindus, and nonbelievers. We are shaped by every language and culture, drawn from every end of this Earth. And because we have tasted the bitter swill of civil war and segregation and emerged from that dark chapter stronger and more united, we cannot help but believe that the old hatreds shall someday pass; that the lines of tribe shall soon dissolve; that as the world grows smaller, our common humanity shall reveal itself; and that America must play its role in ushering in a new era of peace. To the Muslim world, we seek a new way forward, based on mutual interest and mutual respect. To those leaders around the globe who seek to sow conflict or blame their society's ills on the West, know that your people will judge you on what you can build, not what you destroy."* (ТВОІА, URL) – «Бо ми знаємо, що наша

клаптикова спадщина - це сила, а не слабкість. Ми - нація християн та мусульман, євреїв та індусів та невіруючих. Нас формує кожна мова та культура, почерпнуті з кожного кінця цієї Землі. І оскільки ми скуштували гіркий набряк громадянської війни та сегрегації і вийшли з цієї темної глави сильнішими та згуртованішими, ми не можемо не вірити, що колишня ненависть колись пройде; що лінії племені незабаром розчиняться; що як світ стає меншим, наше спільне людство розкриється; і що Америка повинна зіграти свою роль у відкритті нової ери миру. Для мусульманського світу ми шукаємо новий шлях вперед, заснований на взаємних інтересах та взаємоповазі. По всій земній кулі, які прагнуть сіяти конфлікти або звинувачувати хвороби свого суспільства на Заході, знайте, що ваші люди будуть судити вас про те, що ви можете побудувати, а не те, що ви руйнуєте ".

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (44) *" To the people of poor nations, we pledge to work alongside you to make your farms flourish and let clean waters flow; to nourish starved bodies and feed hungry minds. And to those nations like ours that enjoy relative plenty, we say we can no longer afford indifference to the suffering outside our borders, nor can we consume the world's resources without regard to effect. For the world has changed, and we must change with it."* (ТВОІА, URL) - «Народу бідних народів ми зобов'язуємось працювати разом з вами, щоб ваші ферми процвітали і пускали чисті води; жити голодні тіла та годувати голодні уми. Ми більше не можемо дозволити собі байдужість до страждань за межами наших кордонів, а також ми не можемо споживати світові ресурси, не враховуючи ефекту. Бо світ змінився, і ми повинні змінюватися разом з ним».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (67) *"We urged them to go in and take the place which this country could claim, as a leading European Power."* (Joe Grimond) (BEI10S, URL) – «Ми закликали їх зайти і зайняти місце, яке ця країна може претендувати як провідна європейська держава». (Джо іморімонд)

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (45) *"But those values upon which our success depends – hard work and honesty, courage and fair play, tolerance and curiosity, loyalty and patriotism – these things are old. These things are true. They have been the quiet force of progress throughout our history. What is demanded then is a return to these truths. What is required of us now is a new era of responsibility - a recognition, on the part of every American, that we have duties to ourselves, our nation and the world, duties that we do not grudgingly accept but rather seize gladly, firm in the knowledge that there is nothing so satisfying to the spirit, 53 so defining of our character than giving our all to a difficult task. This is the price and the promise of citizenship."* (ТВОІА, URL) - «Але ті цінності, від яких залежить наш успіх - наполеглива праця та чесність, мужність і чесна гра, толерантність і допитливість, лояльність і патріотизм - ці речі давні. Ці речі є правдою. Вони були тихою силою прогресу протягом усієї нашої історії. Тоді вимагається повернення до цих істин. Зараз від нас вимагається нова ера відповідальності - визнання з боку кожного американця того, що ми маємо обов'язки перед собою, своєю нацією та світом, обов'язки, які ми не сприймаємо з неохотою, а навпаки, охоплюємо їх із задоволенням, твердо усвідомлюючи, що немає нічого такого, що задовольняє духу, так визначально для нашого характеру, ніж віддавати всіх своїм важким завданням. Це ціна і обіцянка громадянства.»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (61) *“And as I leave, let me say, that is an example I think all of us should remember. We think sometimes when things happen that don't go the right way; we think that when you don't pass the bar exam the first time—I happened to, but I was just lucky; I mean, my writing was so poor the bar examiner said, “We have just got to let the guy through.” We think that when someone dear to us dies, we think that when we lose an election, we think that when we suffer a defeat that all is ended. We think, as T.R. said, that the light had left his life forever.”* (Richard M. Nixon) (PD) - «І, перед тим як піти, дозвольте сказати, це приклад, який, на мою думку, слід пам'ятати всім нам. Ми іноді думаємо, коли трапляються речі, які йдуть не так; ми думаємо, що коли ти не складаєш іспит з адвокатури вперше - мені це трапилось, але мені просто пощастило; Я маю на увазі, що моє написання було настільки поганим, що експерт-адвокат сказав: "Ми просто повинні пропустити хлопця". Ми думаємо, що коли хтось дорогий нам помирає, ми думаємо, що, програючи вибори, ми думаємо, що коли ми зазнаємо поразки, все закінчується. Ми думаємо, як зазначає Т.Р. сказав, що світло назавжди залишило його життя». (Річард М. Ніксон)

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (71) *“It is sometimes alleged that we would lose all our national identity by joining the European Community and become what Mr Gaitskell contemptuously described the other day as a mere “province” of Europe. It is true, of course, that political unity is the central aim of these European countries and we would naturally accept that ultimate goal. But the effects on our position of joining Europe have been much exaggerated by the critics.”* (Harold Macmillan) (BEI10S, URL) -

«Іноді стверджують, що ми втратимо всю свою національну ідентичність, приєднавшись до Європейського Співтовариства, і стаємо тим, що пан Гайтскелл днями зневажливо назвав просто" провінцією "Європи. Звичайно, правда, що політична єдність є центральною метою цих європейських країн, і ми, природно, прийняли б цю кінцеву мету. Але наслідки для нашої позиції приєднання до Європи критики значно перебільшили» . (Гарольд Макміллан)

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (87) *“This absolutism is not confined to British politics. It festers in politics all across the world. We see it in the rise of political parties on the far left and far right in Europe and beyond. And we see it in the increasingly adversarial nature of international relations, which some view as a zero sum game where one country can only gain if others lose. And where power, unconstrained by rules, is the only currency of value”*. (PMSSP,URL) - «Цей абсолютизм не обмежується британською політикою. Це гніє в політиці у всьому світі. Ми бачимо це в підйомі політичних партій у крайніх лівих і крайніх правих в Європі та за її межами. І ми бачимо це у все більш суперечливому характері міжнародних відносин, які деякі розглядають як гру з нульовою сумою, де одна країна може виграти лише в разі програшу інших. І де влада, не обмежена правилами, є єдиною валютою вартості.»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (46) *“We ask all nations to isolate Iran’s regime as long as its aggression continues. And we ask all nations to support Iran’s people as they struggle to reclaim their religious and righteous destiny”* (Donald Trump) (TSUNGA, URL) - «Ми просимо всі країни

ізолювати режим Ірану, доки триватиме його агресія. І ми просимо всі країни підтримати народ Ірану, який намагається повернути свою релігійну та праведну долю.»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (47) “... we ask the nations gathered here to join us in calling for the restoration of democracy in Venezuela”(Donald Trump) (USSTVFLPIC, URL) – «... ми просимо нації, що зібралися тут, приєднатися до нас і закликають відновити демократію у Венесуелі»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (48) “In America, we believe in the majesty of freedom and the dignity of the individual. We believe in self-government and the rule of law. And we prize the culture that sustains our liberty...” (RPT73SUNGA, URL) – «В Америці ми віримо у величність свободи та гідність особистості. Ми віримо в самоврядування та верховенство права. І ми цінуємо культуру, яка підтримує нашу свободу ...»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (49) “We are standing up for America and for the American people. // As for Americans, we know what kind of future we want for ourselves. We know what kind of a nation America must always be” (Donald Trump) (RPT73SUNGA, URL) - «Ми виступаємо за Америку та за американський народ. // Що стосується американців, ми знаємо, якого майбутнього ми хочемо для себе. Ми знаємо, якою нацією повинна бути Америка завжди »(Дональд Трамп)

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (50) *"In less than two years, my administration has accomplished more than almost any administration in the history of our country. // ...the United States is stronger, safer, and a richer country than it was when I assumed office less than two years ago"*. (RPT73SUNGA, URL) - «Менш ніж за два роки моя адміністрація здійснила майже будь-яку адміністрацію в історії нашої країни. //... Сполучені Штати сильніші, безпечніші та багатші, ніж це було коли я вступив на посаду менше двох років тому ».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (51) *"We suffer from the longest and one of the worst sustained inflations in our nation's history."* (FIARR,URL) – «Ми страждаємо від найдовшої та однієї з найгірших інфляцій в історії нашої країни».

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (53) *"With the idealism and fair play which are the core of our system and our strength, we can have a strong and prosperous America at peace with itself and with the world"*. (FIARR,URL) – «Завдяки ідеалізму та чесній грі, які є основою нашої системи та нашої сили, ми можемо мати сильну та процвітаючу Америку в мирі із собою та світом»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

- (55) *"Our great enterprises are now free to seek opportunities overseas, and this will help to secure our living standards long after North Sea oil has run out. This government thinks about the future."* (LNFT, URL) – «Наші великі підприємства тепер вільні шукати можливості закордоном, і це добре допомагає забезпечити наш

рівень життя ще довго після закінчення нафти в Північному морі.

Цей уряд думає про майбутнє.»

У цьому випадку за допомогою еквівалентного перекладу повністю збережений маніпулятивний ефект тексту.

Таким чином, проведене практичне перекладацьке дослідження дозволило зробити висновок про можливість відтворення значної частини маніпулятивних технологій у перекладі текстів політичного дискурсу за допомогою еквівалентного перекладу. Це може свідчити як про можливість знаходження еквіваленту у мові перекладу, так і про перекладацьку обізнаність перекладача.

3.2 Застосування перекладацьких трансформацій для збереження маніпулятивного впливу у перекладі текстів англomовного політичного дискурсу

У ході практичного розгляду прикладів, нами також було знайдено та проаналізовано тексти англomовного політичного дискурсу, які потребували застосування перекладацьких трансформацій для збереження маніпулятивного впливу у перекладі. Розглянемо їх детальніше.

- (4) “Never in the field of human conflict was so much owed by so many to so few.” (WCGHFSTFHC, URL). – «Ніколи ще в області людських конфліктів настільки багато хто не були зобов'язані стільком небагатьом.»

У цьому випадку був використаний прийом додавання екзичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі.

- (15) “Things are not peaceful and quiet here. As long as the current administration is in power then we can only expect that they may forge the results,” says Viktor Yushchenko, the main opposition leader. The prime minister, who says he believes there will be an honest vote, has

called for calm. “We must not gain power with violence; we can express our opinions only in a peaceful manner through the ballot box,” said Mr Yanukovych. (OR, URL) – «Зараз не все так мирно і тихо тут. Тоді як нинішній уряд при владі, ми можемо лише очікувати, що він може фальсифікувати результати», каже Віктор Ющенко, лідер головної опозиції. Прем'єр-міністр, який каже, що вірить у чесні вибори, закликає заспокоїтися. «Ми не повинні здобувати владу силою; ми лише можемо виражати свою думку мирними засобами через виборчу скриньку», каже М-р. Янукович.

У цьому випадку був використаний прийом додавання екзотичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі.

- (16) *“I have a message for all of you: the crime and violence that today afflicts our nation will soon come to an end. Beginning on January 20 th 2017, safety will be restored // A change in leadership is required to change these outcomes. Tonight, I will share with you my plan of action for America”*(DTRNCDST, URL) - «У мене є повідомлення для всіх вас: злочин і насильство, від якого сьогодні страждає нація, скоро закінчатся. Починаючи з 20 січня 2017 року, безпека буде відновлена // Для зміни цих результатів потрібна зміна керівництва. Сьогодні ввечері я поділюсь з вами своїм планом дій щодо Америки ».

У цьому випадку був використаний прийом додавання екзотичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі.

- (20) *“He is a man of character and accomplishment. He is the right man for the job”* (DTEVSRFT, URL) - «Це людина з характером і досягненнями. Він підходить для роботи ».

У цьому випадку був використаний прийом калькування. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі.

- (21) “*Where are they? They’re here someplace. They’re very shy, actually*”(DTEVSRFT, URL) - «Де вони? Вони десь тут. Вони насправді дуже сором'язливі».

У цьому випадку був використаний прийом структурного перетворення. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі не повністю.

- (27) “*No dream is too big, no challenge is too great. Nothing we want for our future is beyond our reach*”(DTEVSRFT, URL) - «Жодна мрія не надто велика, жоден виклик не надто великий. Нічого, чого ми не хочемо для нашого майбутнього, нам не під силу .»

У цьому випадку був використаний прийом додавання екзичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі.

- (28) “*From this day forward, a new vision will govern our land. From this moment on, it’s going to be America First*”(DTEVSRFT, URL) - «Від цього дня нашим краєм буде керувати нове бачення. З цього моменту це буде Америка в першу чергу.»

У цьому випадку був використаний прийом структурного перетворення. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі не повністю.

- (31) “*But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation*” (DTEVSRFT, URL) - «Але для занадто багатьох наших громадян існує інша реальність: матері та діти, що опинились у злиднях у наших внутрішніх містах; заіржавілі заводи, розсіпані, як надгробки, по краєвидах нашої нації.»

У цьому випадку був використаний прийом структурного перетворення та додавання екзичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі повністю.

- (32) *“I will fight for you with every breath in my body – and I will never, ever let you down”* (DTEVSRFT, URL) - «Я буду боротися за вас кожним вдихом у тілі - і ніколи, ніколи не підведу вас».

У цьому випадку був використаний прийом опущення. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережений у перекладі повністю.

- *“That we are in the midst of crisis is now well understood. Our nation is at war against a far-reaching network of violence and hatred. Our economy is badly weakened, a consequence of greed and irresponsibility on the part of some but also our collective failure to make hard choices and prepare the nation for a new age.”* (IAPUS) – «Тепер, у розпалі кризи, ми добре розуміємо, що нам необхідно. Наша нація воює проти далекосяжної мережі насильства і ненависті. Наша економіка сильно ослаблена, що є наслідком жадібності та безвідповідальності з боку деяких, але також і нашої колективний провал зробити важкий вибір і підготувати націю до нової доби».

У цьому випадку був використаний прийом структурного перетворення. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі повністю.

- (38) *“For us, they fought and died in places Concord and Gettysburg; Normandy and Khe Sahn.”* (ТВОІА, URL) – «Вони воювали за нас і гинули в місцях Конкорд і Геттисбург; Нормандія і Кхе Сан».

У цьому випадку був використаний прийом структурного перетворення. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі повністю.

- (40) *“Nor is the question before us whether the market is a force for good or ill. Its power to generate wealth and expand freedom is unmatched.”* (ТВОІА, URL) – «Також перед нами не стоїть

питання, чи є ринок силою для добра чи зла. Його влада створювати багатство і розширювати свободу не має собі рівних».

У цьому випадку був використаний прийом додавання екзотичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, не зовсім збережено у перекладі.

- (52) *"The economic ills we suffer have come upon us over several decades"* (FIARR, URL) – «Економічні негаразди, через які ми страждаємо, напали на нас протягом декількох десятиліть»

У цьому випадку був використаний прийом додавання екзотичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі.

- (54) *"It's sometimes said that because of our past we, as a people, expect too much and set our sights too high. // Rather it seems to me that throughout my life in politics our ambitions have steadily shrunk; and our response to disappointment hasn't been to lengthen our stride but to shorten the distance to be covered. But with confidence in ourselves and in our future what a nation we could be."* (LNFT, URL) – «Іноді кажуть, що через своє минуле ми як народ очікуємо занадто багато і ставимо свої погляди занадто високо.// Швидше мені здається, що протягом мого життя в політиці наші амбіції неухильно зменшувались; і наша відповідь на розчарування полягала не в тому, щоб подовжити крок, а в тому, щоб скоротити відстань, яку потрібно подолати. Але з упевненістю у собі та своєму майбутньому, якою ми могли б бути нацією.»

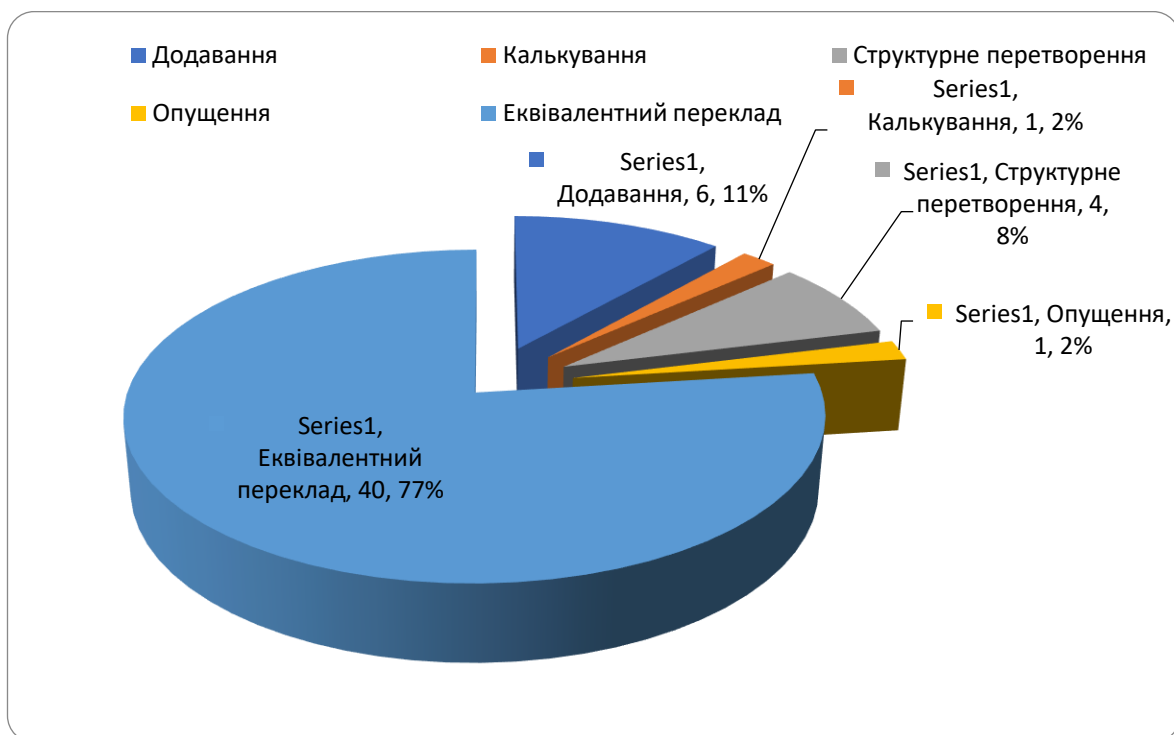
У цьому випадку був використаний прийом додавання екзотичних елементів, що відсутні в оригіналі. Маніпулятивний вплив тексту, на нашу думку, збережено у перекладі.

Таким чином, розглянуті приклади політичних текстів потребували застосування таких перекладацьких трансформацій, як *додавання, калькування, структурне перетворення та опущення* для збереження

маніпулятивного впливу у перекладі текстів англomовного політичного дискурсу. Значна кількість політичних текстів також була перекладена нами за допомогою використання еквіваленту (Мал.3.2).

Малюнок 3.2.

Застосування перекладацьких трансформацій для збереження маніпулятивного впливу у перекладі текстів англomовного політичного дискурсу

Отже, найбільшу кількість з аналізованих прикладів склав еквівалентний переклад, що свідчить про можливість підбору еквівалента у мові перекладу та про високу перекладацьку компетентність. Найбільш частотними перекладацькими трансформаціями стали додавання та структурне перетворення. Не менш важливим було використання калькування. Опущення склало найменший відсоток. Таким чином, вживання перекладацьких трансформацій дозволило зберегти маніпулятивний вплив англomовних політичних текстів у перекладі.

Висновки до розділу 3

1. З метою практичного перекладацького аналізу відтворення маніпулятивних технологій у перекладі текстів політичного дискурсу нами було проаналізовано політичні тексти на предмет наявності маніпулятивних технологій та була створена спроба власного еквівалентного перекладу.

2. Проведене практичне перекладацьке дослідження дозволило зробити висновок про можливість відтворення значної частини маніпулятивних технологій у перекладі текстів політичного дискурсу за допомогою еквівалентного перекладу. Це може свідчити як про можливість знаходження еквіваленту у мові перекладу, так і про перекладацьку обізнаність перекладача.

3. Найбільш частотними перекладацькими трансформаціями стали додавання та структурне перетворення. Не менш важливим було використання калькування. Опущення склало найменший відсоток. Таким чином, вживання перекладацьких трансформацій дозволило зберегти маніпулятивний вплив англомовних політичних текстів у перекладі.

ВИСНОВКИ

Отже, за результатами практичного дослідження, основними засобами створення маніпулятивного ефекту у політичному дискурсі на фонетичному рівні були асонанс та алітерація. Використання алітерації у політичних текстах було більш частотним. На нашу думку, це пов'язано з наданням текстам плинності та послідовності, що має великий маніпулятивний вплив на сприймача інформації та формує послідовний, насичений текст. Вживання алітерації та асонансу у політичних текстах дозволяє прикрасити мовлення чи текст з метою підсилення сприйняття інформації через привабливу зовнішню форму висловлювання.

У ході практичного дослідження нами було також виокремлено та проаналізовано такі лексико-стилістичні засоби маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі, як метафори, евфемізми, порівняння, епітети, оцінна лексика та ідіоми. Найбільшу кількість лексико-стилістичних засобів маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі склали метафори. На нашу думку, це зумовлено влучністю та яскравістю цих мовних засобів, за допомогою яких створюється активний маніпулятивний вплив. Не менш частотним було вживання епітетів та оцінної лексики, що також свідчить про насиченість політичних текстів влучними виразами для посилення маніпулятивного ефекту. Трохи менш частотними, але не менш актуальними були такі лексико-стилістичні засоби, як порівняння, ідіоми та евфемізми.

На граматико-синтаксичному рівні маніпуляція в сучасному англійськомовному політичному дискурсі може створюватися за допомогою використання таких синтаксичних засобів, як неозначені займенники та модальні дієслова. Також на цьому рівні характерне використання таких граматичних явищ, як інверсія, повтори, протиставлення, вставні конструкції, риторичні питання.

Проведений практичний аналіз показав, що найбільш частотними граматико-синтаксичними засобами маніпуляції в сучасному англійськомовному політичному дискурсі були модальні дієслова та інверсія. Вживання цих засобів дозволяє зробити акцент на певних подіях чи явищах та підсилити маніпулятивний вплив виразу.

З метою практичного перекладацького аналізу відтворення маніпулятивних технологій у перекладі текстів політичного дискурсу нами було проаналізовано політичні тексти на предмет наявності маніпулятивних технологій та була створена спроба власного еквівалентного перекладу. Проведене практичне перекладацьке дослідження дозволило зробити висновки про можливість відтворення значної частини маніпулятивних технологій у перекладі текстів політичного дискурсу за допомогою еквівалентного перекладу, що свідчить про можливість підбору еквівалента у мові перекладу та про високу перекладацьку компетентність.

Найбільш частотними перекладацькими трансформаціями стали додавання та структурне перетворення. Не менш важливим було використання калькування. Опущення склало найменший відсоток. Таким чином, вживання перекладацьких трансформацій дозволило зберегти маніпулятивний вплив англійськомовних політичних текстів у перекладі.

Вважаємо подальші поглиблені дослідження перекладацьких трансформацій при перекладі політичного дискурсу дуже перспективними, особливо на прикладі конкретних політичних діячів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баукин А. В. Манипулирование сознанием - явление современной действительности // Преподаватель XXI век. 2007. №1. С. 148-151.
2. Ветрова Е. В. Манипуляция сознанием через СМИ на региональных выборах // Историческая и социальнообразовательная мысль. 2011. №3. С. 63–65.
3. Ворошилова А. А. Манипуляция сознанием как объект социально-политического исследования // Сибирский журнал науки и технологий. 2006. №6 (13). С. 296–300.
4. Зелинский С. А. Информационно-психологическое воздействие на массовое сознание. СПб.: СКИФИЯ, 2008.
5. Казаков А. А. Способы языкового манипулирования в политическом медиадискурсе: попытка систематизации // Политическая лингвистика. 2013. №3. С. 87–90.
6. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием. М.: Эксмо, 2009.
7. Крайнова К. А. Интернет как средство политической манипуляции в современном политическом управлении // PolitBook. 2013. №2. С. 60-67.
8. Лобас П. П. Манипулирование в политическом дискурсе (на материале текстов общественно-политической тематики) // Известия Южного федерального университета. 2015. С. 90–98.
9. Лукманова Р. Х., Сиразетдинова М. Ф. Основные принципы противодействия манипуляции сознанием // Вестник ВолГУ. Серия 7: Философия. Социология и социальные технологии. 2016. №1 (31). С. 43-49.
10. Мельник Е. А. Политический дискурс как средство манипулирования массами // Ученые записки ОГУ. Серия: Гуманитарные и социальные науки. 2012. №2. С. 143-148.
11. Мельникова Т. С. Пропаганда как технология политического манипулирования // Власть. 2010. №8. С. 47-51.
12. Никитина К. В. Речевая манипуляция как предмет лингвистического исследования // Вестник Башкирского университета. 2006. №4. С. 104-106.

13. Kamil S. I. The Pragmatics of Manipulation in British and American Political Debates. Anchor Academic Publishing. 2017.
14. Shawqi K. I. Manipulation of Meaning in Political Discourse. URL: https://www.researchgate.net/publication/309419661_Manipulation_of_Meaning_in_Political_Discourse.
15. Михалева О. Л. Политический дискурс: Специфика манипулятивного воздействия. М.: Книжный дом ЛИБРОКОМ, 2009.
16. Чикилева Л. С. Риторический дискурс: когнитивно-прагматический и структурно-стилистический аспекты: [монография]. М.: Флинта, 2005.
17. Чудинов А. П. Политическая лингвистика. М.: Флинта, 2008.
18. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса: дис. ... д-ра филол. наук. Волгоград, 2000. 175 с.
19. Литовченко М. А. Прагматические особенности вербальной атаки в политическом дискурсе (на материале немецкого языка): автореф. дис. ... канд. филол. наук. Тамбов, 2003.
20. Таюпова О. И. Журналистский дискурс в ракурсе прагмалингвистики // Российский гуманитарный журнал. 2016. Т. 5. №2. С. 212–219.
21. Таюпова О. И. Медиалингвистика: проблемы и перспективы: Монография. Уфа: РИЦ БашГУ, 2016.
22. Карамова А. А. Текст и дискурс: Соотношение понятий // Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия Лингвистика. 2013. Т. 10. №2. С. 19-24.
23. Busch B., Kelly-Holmes H. Language boundaries as social, political and discursive constructs // Language, discourse and borders in the Yugoslav successor states. Multilingual Matters, 2004. Pp. 1-13.
24. Meagher M. E. An analysis of force dynamics in discourse // Text and discourse: traditional and cognitive-functional aspects of linguistic research. Рязань, 2002. С. 29-34.

25. Muschard J. Relevance theory in text and discourse // Text and discourse: traditional and cognitive-functional aspects of linguistic research. Рязань, 2002. С. 35-39.

26. Миронова Н. Н. Политический дискурс vs оценочный дискурс // Политический дискурс в России: Матлы рабочего совещания (Москва, 30 марта 1997 года). М., 1997. С. 41-50.

27. Герасименко Н. А. Информация и фасцинация в политическом дискурсе // Политический дискурс в России-2: Мат-лы рабочего совещания (Москва, 29 марта 1998 года). М., 1998. С. 20-23.

28. Шапочкин Д. В. Когнитивные аспекты политического дискурса (на материале британских, американских и немецких публичных политических речей): автореф. дис. ... канд. филол. наук. Тюмень, 2005.

29. Чернявская В. Е. Дискурс власти и власть дискурса: проблемы речевого взаимодействия. М.: Флинта, 2006.

30. Щербатых Ю. В. Искусство обмана. Популярная энциклопедия. М.: ЭКСМО-Пресс, 2002.

31. Li, Li. Ideological Manipulation in Translation in a Chinese Context: Su Manshu's Translation of Les Misérables, In Translation Studies (9)2. (2005)URL: <http://translationjournal.net/journal/32ideology.htm>

32. Lefevere, A. Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame. London, New York, Routledge, (1992). 176 p.

33. Mei, Zhang. Translation Manipulated by Ideology and Poetics-A Case Study of The Jade Mountain, In Theory and Practice in Language Studies, 2 (4), (2012). p-p. 754-758. URL: <http://www.academypublication.com/issues/past/tpls/vol02/04/15.pdf>.

34. Nasser Rashidi, Elham Karimi Fam. Investigating The Possibility Of Ideological Effects And Discourse Shifts In Translation: A Critical Discourse Analysis, In The Journal of Linguistic and Intercultural Education (2011)

35. Shokoufeh Amiri; Abdollah Baradaran. The Study of Ideological Manipulation in Persian Translations of Noam Chomsky's Media Control Based

on Farahzad's Translation Criticism Model, In Journal of Language and Translation, 5, 1(9), (2015). .33-41.

36. Afzali, K. The Translator's Agency and the Ideological Manipulation in Translation: the Case of Political Texts in Translation Classrooms in Iran, In IJ-ELTS: International Journal of English Language & Translation Studies, 1 (2), (2013). 196 - 208.

37. Dyorina, N., Savinova, T., Zalavina, T., Zerkina, N., Kisel, O., et al. Polydiscursive Space: the Word, the Text, the Communication. Magnitogorsk: NMSTU. (2017).

38. Solovyova, E.V. Communicative strategy of manipulation in modern German political discourse (on the example of a speech act of indignation). The Herald of Nizhny Novgorod University. No 2. (2014). 403-406.

39. Shuttleworth, M. Bytes and Mouthfuls: Sorting the Usable from the Risible in Machine Translation, In Bulletin of the Institute of Translation and Interpreting, September-October (2004).

40. Nord, C. Function and Loyalty in Bible Translation, In M. Calzada-Pérez (ed.). Apropos of Ideology. Philadelphia: Multilingual Matters, (2003). 89-112.

41. Pym, A. Introduction: The Return of Ethics to Translation Studies, 7 (2), (2001). 129-138.

42. Toury, G. The Nature and Role of Norms in Translation, In The Translation Studies Reader, ed. by L. Venuti. London, Routledge, (2000). 198-211.

43. Van Dijk, T.A. Discourse and Manipulation, In Discourse & Society, 17(2), (2006). 359–383. URL: <http://www.discourses.org/OldArticles/Discourse%20and%20manipulation.pdf>.

44. Fairclough, N. Language and Power. Longman Group UK Limited, (1989). 259 p.

45. Бархударов Л. С. Язык и перевод. - М.: Международные отношения, 1975. - 240 с.

46. Мюллер В.К. Англо-русский словарь. - М.: Русский язык, 1985. - 832с.
47. Пирогова Ю.К., Паршин П.Б. Рекламный текст, семиотика и лингвистика. - М.: изд. Гребенникова 2000. - 250 с.
48. Ерогова А. Теория и практика перевода экономических текстов с английского языка на русский.– М.: Международные отношения, 1974.-192 с.
49. Zhumasheva, A. S., Zhumabaeva, Z. E., Zhukenova, A. K., Ismagulova, A. E., & Ryspaeva, D. S. Linguoculturology as science at the present stage of linguistics developments. *Life Science Journal*, 11(11), (2014). 556-559.
50. Tokarev, G. V. Quasi-standard as a unit of the linguacultural level. *Slavisticna Revija*, 63(3), (2015). 285-292.
51. Schweizer, A. D., & Nikolsky, L. B. Introduction to sociolinguistics (for institutes and faculties of foreign languages). Moscow: High School. (1978).
52. Vinogradov, V.A. Language situation. *Linguistic Encyclopedic Dictionary*. Soviet Encyclopedia. (1990).
53. Schweizer, A. D. Social differentiation of language in the United States. Moscow, Science, 216 p. (1983).
54. Proshina, Z. G., Rivlina, A. A., Ter-Minasova, S. G., Beloglazova, E. V., & Kabakchi, V. V. Russian English linguaculture. *Russian English: History, Functions, and Features*. Cambridge University Press. (2016). URL: <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9781139683623.004>
55. Samarina, V. S., Nezhelskaya, G. N., & Gubanova, L. G. Linguo-cultural research of gendermarked English proverbs. *Questions of cognitive linguistics*, 2, (2017). 118-126 URL: <http://dx.doi.org/10.20916/1812-3228-2017-2-118-126>
56. Vinogradov, V. A., Koval, A. I., & Porkhomovsky, V.Ya. (1984). *Sociolinguistic typology (West Africa)*. Moscow: Science Publishing House.
57. Stepanov, G. V. Typology of linguistic states and situations in the countries of Romance speech. Moscow: Science (1976).
58. Chapaeva, L. G. Cultural and linguistic situation in Russia in the 1830s – 1840s in the context of disputes Slavophiles and Westerners. Moscow (2007).

59. Proshina, Z. G. Yamuna Kachru's contribution to linguacultural studies. *World English*, (2015). 34(1), 127-132. [URL: http://dx.doi.org/10.1111/weng.12123](http://dx.doi.org/10.1111/weng.12123)
60. Zhumasheva, A. S., Sametova, F. T., Muktarova, E., Batyrkhan, B. S., & Sultaniyazova, I. S. About the linguo-cultural interference of dialogue between cultures. *Life Science Journal*, 11(7), (2014). 360-364.
61. Shaklein, V. M. *Linguo-cultural situation and the study of the text*. Moscow: Society of lovers of Russian literature. (1997).
62. Stepanov, Yu. S. *Constants: Dictionary of Russian Culture*. Moscow: Academic Project. (2001).
63. Grigoriev, A. A. Philosophy, culture, society. Concept and its linguo-cultural components. *Philosophy questions*, 3, (2006). 64-76.
64. Tokarev, G. V. Problems of linguistic and culturological description of the concept (on the example of the concept of "Labor activity". (Tutorial). Tula: Because of the TSPU. (2000).
65. Slyshkin, G. G. *Linguo-cultural concepts and metaconcepts*. Volgograd. (2004).
66. Karasik, V. I. Regulatory concepts. *Language, consciousness, communication*, (2005). 30, 95-108.
67. Vasilyuk, I. P. Applied linguo-culturology: problems of selection and analysis of language material for the practice of teaching Russian as a foreign language. *Izvestia of A.I. Herzen RGPU*, (2009). 98, 24-33.
68. Selemenova, O. A. The concept of frost in the artistic picture of the world of Russian literature of the XIX century. *Questions of cognitive linguistics*, (2018). 4, 47-57.
69. Yergubekova, Z. S., Kerimbaev, E. A., Kerimfaec, C. A., Koshanova, N. D., Yergobek, S. S., Isaeva, Z.I., & Meirbekov, A.K. About some research methods of linguamental structure concept "Hero" in Turkic (Kazakh) heroic epos. *Middle East Journal of Scientific Research*, (2013). 16(12), 1714-1718. URL: <http://dx.doi.org/10.5829/idosi.mejs.2013/13/12/12102>

70. Chupryna, O. G., Baranova, K. M., & Merkulova, M. G. Fate as a concept in language and culture. *Questions of cognitive linguistics*, (2018). 3, 120-125.

71. Samedov, D. S., & Hasanova, M. A. Concepts of labor and laziness in the Archin language picture of the world. *Questions of cognitive linguistics*, (2017). 1, 39-44.

72. Shaklein, V. M. *Linguo-cultural situation and the study of the text*. Moscow: Society of lovers of Russian literature. (1997).

73. Баранов А.Н. Политическая метафорика публицистического текста: Возможности лингвистического мониторинга // *Язык массовой информации как объект междисциплинарного исследования*. - М., 2001.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(РАФСР) — Кузьмин С. С. Русско-английский фразеологический словарь переводчика. Москва: Наука, 2001. 495 с.

(ONRD) — The Oxford New Russian Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 1993. 492p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(TPJFKIA) — Transcript of President John F. Kennedy's Inaugural Address (1961) URL: <https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=false&doc=91&page=transcript>

(GJCQ) — Gaius Julius Caesar Quote. URL: <https://www.goodreads.com/quotes/7838-veni-vidi-vici-i-came-i-saw-i-conquered>

(GA) — The Gettysburg Address, 1863. URL: <http://www.abrahamlincolnonline.org/lincoln/speeches/gettysburg.htm>

(WCGHFSTFHC) — Winston Churchill gives his famous speech "The Few" in the House of Commons. URL: <https://britishheritage.com/history/winston-churchill-famous-speech-few>

(RPSCU) — Remarks by the President at Cairo University, 6-04-09. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/remarks-president-cairo-university-6-04-09>

(RPNSAP) — Remarks by the President on a New Strategy for Afghanistan and Pakistan, 2009. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/remarks-president-a-new-strategy-afghanistan-and-pakistan>

(FIARR) — First Inaugural Address of Ronald Reagan, 1981. URL: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/reagan1.asp

(BJCAUM) — Lyndon B. Johnson, Commencement Address at the University of Michigan ("Great Society" Speech), 1964. URL: <https://billofrightsinstitute.org/activities/lyndon-b-johnson-commencement-address-at-the-university-of-michigan-great-society-speech-may-22-1964>

(SBCKK) — Sarkozy backs calls to keep Kyoto, 2009. URL: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/8418008.stm>

(POWLOCSD) — President Obama warns leaders over climate summit deal, 2009. URL: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/8420714.stm>

(OMVPP) — Obama and Merkel vow peace push, 2009. URL: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8084352.stm

(SCIHCD) — Senate Closes In on Health Care Deal, 2009. URL: <https://www.rollcall.com/2009/12/15/senate-closes-in-on-health-care-deal/>

(OR) — Orange revolution, 2004. URL: <https://www.maidanmuseum.org/en/node/1093>

(DTRNCDST) — Donald Trump RNC draft speech transcript, 2016. URL: <https://www.politico.com/story/2016/07/full-transcript-donald-trump-nomination-acceptance-speech-at-rnc-225974>

(IATFS) — Inaugural address: Trump's full speech, 2017. URL: <https://edition.cnn.com/2017/01/20/politics/trump-inaugural-address/index.html>

(DTEVSRFT) — Donald Trump's election victory speech: Read the full transcript, 2016. URL: <https://news.sky.com/story/donald-trumps-election-victory-speech-full-transcript-10651128>

(IAPUS) — The Inaugural Addresses of the Presidents of the United States, 1789- 2009, pp. 423-424

(TBOIA) — Transcript: Barack Obama's Inaugural Address, 2009. URL: <https://www.npr.org/2010/12/02/99590481/transcript-barack-obama-s-inaugural-address>

(BOIA5WHC) — Barack Obama, Inaugural Address-part 5 The World has Changed. URL: <https://www.lingq.com/ru/lesson/inaugural-address-part-5-the-world-has-46913/>

(TSUNGA) — Trump's speech to the UN General Assembly, 2018. URL: <https://www.vox.com/2018/9/25/17901082/trump-un-2018-speech-full-text>

(USSTVFLPIC) — U.S. sanctions target Venezuela's first lady and president's inner circle, 2018. URL: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-sanctions-target-venezuelas-first-lady-and-presidents-inner-circle/2018/09/25/e5994c9d-11ff-4060-8f38-349ef14e2f27_story.html

(RPT73SUNGA) — Remarks by President Trump to the 73rd Session of the United Nations General Assembly, 2018. URL: <https://uy.usembassy.gov/remarks-by-president-trump-to-the-73rd-session-of-the-united-nations-general-assembly/>

(LNFT) — The Lady's Not For Turning. URL: <https://www.americanrhetoric.com/speeches/margarethatchernotforturning.htm>

(PD) — Presidential Documents, 2000, p. 347.

(RPTE) — Remarks by President Trump on the Election, 2020. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-election/>

(WCSDUZ) — Winston Churchill, speech delivered at the University of Zurich, 1946. URL: <https://rm.coe.int/html/16806981f3>

(BEI10S) — Britain and Europe in 10 speeches, 2010. URL: https://www.europarl.europa.eu/unitedkingdom/resource/static/files/publications_resources/ep_speeches_dps_final.pdf

(PMSSP) — PM speech on the state of politics, 2019. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-speech-on-the-state-of-politics>

Додаток

	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	<i>“Ask not what your country can do for you, but ask what you can do for your country”.</i> John F. Kennedy (TPJFKIA, URL).	«Не питайте, що ваша країна може зробити для вас, а запитайте, що ви можете зробити для своєї країни.» Джон Ф. Кеннеді. (переклад наш – Я.К.).
2.	<i>“I came, I saw, I conquered.”</i> Julius Caesar (GJCQ, URL).	«Прийшов, побачив, переміг». Юлій Цезар
3.	<i>“Of the people, by the people, for the people.”</i> Abraham Lincoln (GA, URL).	«З народу, за народ, для народу». Абрахам Лінкольн
4.	<i>“Never in the field of human conflict was so much owed by so many to so few.”</i> Winston Churchill (WCGHFSTFHC, URL).	«Ніколи ще в області людських конфліктів настільки багато хто не були зобов'язані стільком небагатьом.» Уїнстон Черчілль
5.	<i>“... governments that protect these rights are ultimately more stable, successful and secure.”</i> (B. Obama) (OSC, URL).	«... уряди, які захищають ці права, зрештою стали більш стабільними, успішними та безпечними.» (Б. Обама)
6.	<i>“America has a clear goal: to disrupt, dismantle and defeat al-Qaida and its allies in Afghanistan and Pakistan.”</i> (B. Obama) (RPNSAP, URL).	«Америка має чітку мету: зруйнувати, демонтувати та перемогти Аль-Каїду та її союзників в Афганістані та Пакистані». (Б. Обама)
7.	<i>“That is in Israel's interest, Palestine's interest, America's interest, and the world's interest.”</i>	«Це в інтересах Ізраїлю, Палестини, Америки та світових інтересів.» (Б. Обама)

	(B. Obama) (RPNSAP, URL)	
8.	8. <i>“Why, then, should we think that collectively, as a nation, we are not bound by that same limitation? Why shouldn't we believe that?”</i> (R. Reagan) (FIARR, URL)	«Чому тоді ми повинні думати, що в сукупності, як нація, ми не пов'язані тим самим обмеженням? Чому б нам не вірити цьому?» (Р. Рейган)
9.	<i>“What will we do in 1970 when elementary school enrollment will be 5 million greater than 1960?”</i> (Lyndon Baines Johnson) (BJCAUM, URL)	«Що ми будемо робити в 1970 році, коли кількість учнів у початковій школі буде на 5 мільйонів більше, ніж у 1960 році?» (Ліндон Бейнс Джонсон)
10.	<i>“Now, there will be no misunderstanding, it is not my intention to do away with government. It is, rather, to make it work – work with us, not over us; to stand by our side, not to ride on our back.”</i> (FIARR, URL)	«Зараз не буде непорозуміння, я не маю наміру покінчити з урядом. Скоріше, змусити його працювати - працювати з нами, а не над нами; стояти на нашому боці, не їздити верхи на наших спинах.»
11.	<i>“So people want to keep Kyoto, OK let's keep Kyoto. But let us agree on an overall political umbrella,”</i> he stated. (SBCKK, URL)	«Отже, люди хочуть зберегти Кіото, гаразд, давайте збережемо Кіото. Але давайте домовимось про загальне політичне прикриття», - заявив він.
12.	<i>“Addressing the summit on Friday, President Obama said: “While the science of climate change is not in doubt, I think our ability to take collective action is in doubt right now, and it hangs in the balance.” He said he had come to Copenhagen</i>	«Роблячи звернення на самміті у п'ятницю, президент Обама сказав: «Тоді як наука не має сумніву відносно змінення клімату, я вважаю, що наша спроможність зробити колективні дії зараз знаходиться під сумнівом, та

	<p><i>«not to talk, but to act”</i>. Responding to the speech, Bolivia's President Evo Morales commented: “President Obama said it was time to act. And if we are to act, then I have to ask you – starting from now, please fulfil the Kyoto Protocol.” (POWLOCS, URL)</p>	<p>залишається у підвішеному стані». Він сказав, що проїхав до Копенгагену «не говорити, а діяти». Відповідаючи на цю промову, президент Болівії Ево Моралез прокоментував: «Президент Обама сказав, що зараз час діяти. І якщо ми повинні діяти, то я повинен вас попросити – починаючи з теперішнього моменту, виконуйте Кіотський протокол»</p>
13.	<p><i>“US President Barack Obama and German Chancellor Angela Merkel have vowed to “redouble” efforts to achieve peace in the Middle East, at talks in Dresden. Mr Obama said his government would seek a resumption of peace talks between Israel and the Palestinians. On the Middle East, the German chancellor said she and Mr Obama had discussed a timeframe for diplomatic action in the Middle East and pledged to offer whatever help Germany could provide.</i> (OMVPP, URL)</p>	<p>«Президент США Барак Обама та канцлер Німеччини Ангела Меркель дали обіцянку подвоїти зусилля досягти мир на Близькому Сході у ході переговорів у Дрездені. М-р. Обама заявив, що його уряд буде прагнути поновлення мирних переговорів між Ізраїлем та Палестиною.</p>
14.	<p><i>“Senator Joe Lieberman said on Tuesday: “I'm getting to the position where I can say what I wanted to say</i></p>	<p>«Сенатор Джо Ліберман заявив у вівторок: «Я дістаюся того моменту, коли я можу сказати, що</p>

	<i>all along, that I'm ready to vote for health care reform". (SCIHCD, URL)</i>	я хотів завжди сказати, що я готовий голосувати за реформу охорони здоров'я».
15.	<i>"Things are not peaceful and quiet here. As long as the current administration is in power then we can only expect that they may forge the results," says Viktor Yushchenko, the main opposition leader. The prime minister, who says he believes there will be an honest vote, has called for calm. "We must not gain power with violence; we can express our opinions only in a peaceful manner through the ballot box," said Mr Yanukovich. (OR, URL)</i>	«Українська брудна передвиборча компанія. «Зараз не все так мирно і тихо тут. Тоді як нинішній уряд при владі, ми можемо лише очікувати, що він може фальсифікувати результати», каже Віктор Ющенко, лідер головної опозиції. Прем'єр-міністр, який каже, що вірить у чесні вибори, закликає заспокоїтися. «Ми не повинні здобувати владу силою; ми лише можемо виражати свою думку мирними засобами через виборчу скриньку», каже М-р. Янукович.»
16.	<i>"I have a message for all of you: the crime and violence that today afflicts our nation will soon come to an end. Beginning on January 20 th 2017, safety will be restored // A change in leadership is required to change these outcomes. Tonight, I will share with you my plan of action for America" (DTRNCDST, URL)</i>	«У мене є повідомлення для всіх вас: злочин і насильство, від якого сьогодні страждає нація, скоро закінчатся. Починаючи з 20 січня 2017 року, безпека буде відновлена // Для зміни цих результатів потрібна зміна керівництва. Сьогодні ввечері я поділюсь з вами своїм планом дій щодо Америки»
17.	<i>"Your voice, your hopes, and your dreams will define our American</i>	Ваш голос, ваші надії та ваші мрії визначатимуть нашу американську

	<i>destiny. And your courage and goodness and love will forever guide us along the way” (IATFS, URL)</i>	долю. І ваша мужність, добро і любов назавжди направлятимуть нас на цьому шляху »
18.	<i>“Together, we will lead our party back to the White House, and we will lead our country back to safety, prosperity, and peace. We will be a country of generosity and warmth” (DTRNCDST, URL)</i>	«Разом ми проведемо свою партію назад до Білого дому і повернемо нашу країну назад до безпеки, процвітання та миру. Ми будемо країною щедрості та тепла »
19.	<i>“Thank you. Thank you very much, everybody. Sorry to keep you waiting. Complicated business. Complicated. Thank you very much” (DTEVSRFT, URL)</i>	«Дякую. Дякую всім. Вибачте, що затримали. Складний бізнес. Складний. Дуже дякую.»
20.	<i>“He is a man of character and accomplishment. He is the right man for the job” (DTEVSRFT, URL)</i>	«Це людина з характером і досягненнями. Він підходить для роботи »
21.	<i>“Where are they? They’re here someplace. They’re very shy, actually” (DTEVSRFT, URL)</i>	«Де вони? Вони десь тут. Вони насправді дуже сором'язливі »
22.	<i>“We will face challenges. We will confront hardships” (DTEVSRFT, URL)</i>	«Ми будемо стикатися з проблемами. Ми будемо стикатися з труднощами »
23.	<i>“So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, and from ocean to ocean, hear these words: You will never be ignored again” (DTEVSRFT, URL)</i>	«Тож всім американцям у кожному близькому та далекому місті, малому та великому, від гори до гори та від океану до океану, почуйте такі слова: Вас ніколи більше не будуть ігнорувати»

24.	<p><i>“The establishment protected itself, but not the citizens of our country. Washington flourished – but the people did not share in its wealth. Politicians prospered – but the jobs left, and the factories closed // We will confront hardships. But we will get the job done”</i> (DTEVSRFT, URL)</p>	<p>«Організація захистила себе, але не громадян нашої країни. Вашингтон процвітав - але люди не розділяли його багатства. Політики процвітали - але робочі місця залишились, а заводи закрилися // Ми будемо стикатися з труднощами. Але ми виконаємо роботу»</p>
25.	<p><i>“The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed across the entire world. But that is the past. And now we are looking only to the future. We assembled here today are issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power”</i> (DTEVSRFT, URL)</p>	<p>«Багатство нашого середнього класу було вирвано з домів, а потім перерозподілено по всьому світу. Але це минуле. І зараз ми дивимося лише в майбутнє. Ми, зібравшись тут сьогодні, видаємо новий указ, який буде прослуханий у кожному місті, у кожній іноземній столиці та в кожному залі влади»</p>
26.	<p><i>“We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth. And we will bring back our dreams”</i></p>	<p>«Ми повернемо свою роботу. Ми повернемо наші кордони. Ми повернемо своє багатство. І ми повернемо наші мрії»</p>
27.	<p><i>“No dream is too big, no challenge is too great. Nothing we want for our future is beyond our reach”</i> (DTEVSRFT, URL)</p>	<p>«Жодна мрія не надто велика, жоден виклик не надто великий. Нічого, чого ми не хочемо для нашого майбутнього, нам не під силу»</p>
28.	<p><i>“From this day forward, a new vision will govern our land. From this</i></p>	<p>«Від цього дня нашим краєм буде керувати нове бачення. З цього</p>

	<i>moment on, it's going to be America First</i> " (DTEVSRFT, URL)	моменту це буде Америка в першу чергу »
29.	<i>"That all changes – starting right here, and right now, because this moment is your moment: it belongs to you"</i> (DTEVSRFT, URL)	«Все зміниться - починаючи прямо тут, і прямо зараз, бо цей момент - це ваш момент: він належить вам»
30.	<i>"We must choose to Believe In America // We will follow two simple rules: Buy American and hire American // "I'M WITH YOU – THE AMERICAN PEOPLE"// We will make America Strong Again // We will make America Proud Again // We will make America Safe Again // We will make America Great again"</i> (DTEVSRFT, URL)	«Ми повинні вибрати, щоб вірити в Америку // Ми дотримуватимемось двох простих правил: купувати американське і наймати американців //« Я З ТОБОЮ - АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРОД »// Ми зробимо Америку знову сильною // Ми змусимо знову пишається Америкою // Ми знову зробимо Америку безпечною // Ми знову зробимо Америку великою »
31.	<i>"But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation"</i> (DTEVSRFT, URL)	«Але для занадто багатьох наших громадян існує інша реальність: матері та діти, що опинились у злиднях у наших внутрішніх містах; заіржавілі заводи, розсіпані, як надгробки, по краєвидах нашої нації »
32.	<i>"I will fight for you with every breath in my body – and I will never, ever let you down"</i> (DTEVSRFT, URL)	«Я буду боротися за вас кожним вдихом у тілі - і ніколи, ніколи не підведу вас»
33.	<i>"Nobody knows the system better than me, which is why I alone can fix</i>	«Ніхто не знає системи краще за мене, тому я сам можу це

	<i>it</i> ” (DTEVSRFT, URL)	виправити»
34.	<i>“They are throwing money at her because they have total control over everything she does. She is their puppet, and they pull the strings”</i> (DTEVSRFT, URL)	«Вони кидають їй гроші, бо вони повністю контролюють все, що вона робить. Вона їхня маріонетка, і вони тягнуть нитки »
35.	<i>"My fellow citizens: I stand here today humbled by the task before us, grateful for the trust you have bestowed, mindful of the sacrifices borne by our ancestors."</i> (IAPUS)	«Мої співгромадяни: я сьогодні стою тут, принижений завданням, що стоїть перед нами, вдячний за вашу довіру, пам'ятаючи про жертви, які несли наші предки».
36.	<i>"That we are in the midst of crisis is now well understood. Our nation is at war against a far-reaching network of violence and hatred. Our economy is badly weakened, a consequence of greed and irresponsibility on the part of some but also our collective failure to make hard choices and prepare the nation for a new age."</i> (IAPUS)	«Тепер, у розпалі кризи, ми добре розуміємо, що нам необхідно. Наша нація воює проти далекосяжної мережі насильства і ненависті. Наша економіка сильно ослаблена, що є наслідком жадібності та безвідповідальності з боку деяких, але також і нашої колективний провал зробити важкий вибір і підготувати націю до нової доби».
37.	<i>"Today I say to you that the challenges we face are real, they are serious and they are many. They will not be met easily or in a short span of time. But know this America: They will be met."</i> (IAPUS)	«Сьогодні я кажу вам, що виклики, з якими ми стикаємось, реальні, вони серйозні, і їх багато. Н них не вдасться легко відповісти чи за короткий проміжок часу. Але знайте, це Америка: вони будуть вирішені».
38.	<i>"For us, they fought and died in</i>	«Вони воювали за нас і гинули в

	<i>places Concord and Gettysburg; Normandy and Khe Sahn."</i> (TBOIA, URL)	місцях Конкорд і Геттисбург; Нормандія і Кхе Сан».
39.	<i>"What the cynics fail to understand is that the ground has shifted beneath them, that the stale political arguments that have consumed us for so long, no longer apply. The question we ask today is not whether our government is too big or too small, but whether it works, whether it helps families find jobs at a decent wage, care they can afford, a retirement that is dignified. Where the answer is yes, we intend to move forward. Where the answer is no, programs will end."</i> (TBOIA, URL)	«Те, що циніки не розуміють, це те, що земля зрушилася під них, що застарілі політичні аргументи, які поглинали нас так довго, вже не застосовуються. Питання, яке ми сьогодні ставимо, полягає не в тому, чи є наш уряд занадто великим чи занадто великим невеликий, але чи працює це, чи допомагає сім'ям знайти роботу за гідну заробітну плату, допомогу, яку вони можуть собі дозволити, гідну пенсію. Якщо відповідь позитивна, ми маємо намір рухатися вперед. Якщо відповідь ні, програми закінчуються.»
40.	<i>"Nor is the question before us whether the market is a force for good or ill. Its power to generate wealth and expand freedom is unmatched."</i> (TBOIA, URL)	«Також перед нами не стоїть питання, чи є ринок силою для добра чи зла. Його влада створювати багатство і розширювати свободу не має собі рівних».
41.	<i>"The success of our economy has always depended not just on the size of our gross domestic product, but on the reach of our prosperity; on the ability to extend opportunity to every</i>	«Успіх нашої економіки завжди залежав не лише від розміру нашого валового внутрішнього продукту, але від масштабів нашого процвітання; щодо

	<i>willing heart -- not out of charity, but because it is the surest route to our common good.</i> " (TBOIA, URL)	здатності надати можливість кожному бажаючому серцю - не з добродієності, а тому, що це найвірніший шлях до нашого загального блага».
42.	<i>"Recall that earlier generations faced down fascism and communism not just with missiles and tanks, but with the sturdy alliances and enduring convictions. They understood that our power alone cannot protect us, nor does it entitle us to do as we please. Instead, they knew that our power grows through its prudent use. Our security emanates from the justness of our cause; the force of our example; the tempering"</i> (TBOIA, URL)	«Нагадаємо, що попередні покоління стикалися з фашизмом і комунізмом не просто ракетами і танками, а міцними союзами і стійкими переконаннями. Вони розуміли, що наша влада сама по собі не може захистити нас і не дає нам права робити те, що нам заманеться. Натомість, вони знали, що наша сила зростає завдяки її розумному використанню. Наша безпека походить від справедливості нашої справи; сили нашого прикладу; гартування»
43.	<i>"For we know that our patchwork heritage is a strength, not a weakness. We are a nation of Christians and Muslims, Jews and Hindus, and nonbelievers. We are shaped by every language and culture, drawn from every end of this Earth. And because we have tasted the bitter swill of civil war and segregation and emerged from that dark chapter stronger and more</i>	«Бо ми знаємо, що наша клаптикова спадщина - це сила, а не слабкість. Ми - нація християн та мусульман, євреїв та індусів та невіруючих. Нас формує кожна мова та культура, почерпнуті з кожного кінця цієї Землі. І оскільки ми скуштували гіркий набряк громадянської війни та сегрегації і вийшли з цієї темної глави сильнішими та

	<p><i>united, we cannot help but believe that the old hatreds shall someday pass; that the lines of tribe shall soon dissolve; that as the world grows smaller, our common humanity shall reveal itself; and that America must play its role in ushering in a new era of peace. To the Muslim world, we seek a new way forward, based on mutual interest and mutual respect. To those leaders around the globe who seek to sow conflict or blame their society's ills on the West, know that your people will judge you on what you can build, not what you destroy.” (TBOIA, URL)</i></p>	<p>згуртованішими, ми не можемо не вірити, що колишня ненависть колись пройде; що лінії племені незабаром розчиняться; що як світ стає меншим, наше спільне людство розкриється; і що Америка повинна зіграти свою роль у відкритті нової ери миру. Для мусульманського світу ми шукаємо новий шлях вперед, заснований на взаємних інтересах та взаємоповазі. По всій земній кулі, які прагнуть сіяти конфлікти або звинувачувати хвороби свого суспільства на Заході, знайте, що ваші люди будуть судити вас про те, що ви можете побудувати, а не те, що ви руйнуєте».</p>
44.	<p><i>"To the people of poor nations, we pledge to work alongside you to make your farms flourish and let clean waters flow; to nourish starved bodies and feed hungry minds. And to those nations like ours that enjoy relative plenty, we say we can no longer afford indifference to the suffering outside our borders, nor can we consume the world's resources without regard to effect. For the world has changed, and we</i></p>	<p>«Народу бідних народів ми зобов'язуємось працювати разом з вами, щоб ваші ферми процвітали і пускали чисті води; жити голодні тіла та годувати голодні уми. Ми більше не можемо дозволити собі байдужість до страждань за межами наших кордонів, а також ми не можемо споживати світові ресурси, не враховуючи ефекту. Бо світ змінився, і ми повинні</p>

	<i>must change with it."</i> (BOIA5WHC, URL)	змінюватися разом з ним».
45.	<i>"But those values upon which our success depends – hard work and honesty, courage and fair play, tolerance and curiosity, loyalty and patriotism – these things are old. These things are true. They have been the quiet force of progress throughout our history. What is demanded then is a return to these truths. What is required of us now is a new era of responsibility -- a recognition, on the part of every American, that we have duties to ourselves, our nation and the world, duties that we do not grudgingly accept but rather seize gladly, firm in the knowledge that there is nothing so satisfying to the spirit, 53 so defining of our character than giving our all to a difficult task. This is the price and the promise of citizenship."</i> (TBOIA, URL)	«Але ті цінності, від яких залежить наш успіх - наполеглива праця та чесність, мужність і чесна гра, толерантність і допитливість, лояльність і патріотизм - ці речі давні. Ці речі є правдою. Вони були тихою силою прогресу протягом усієї нашої історії. Тоді вимагається повернення до цих істин. Зараз від нас вимагається нова ера відповідальності - визнання з боку кожного американця того, що ми маємо обов'язки перед собою, своєю нацією та світом, обов'язки, які ми не сприймаємо з неохотою, а навпаки, охоплюємо їх із задоволенням, твердо усвідомлюючи, що немає нічого такого, що задовольняє духу, так визначально для нашого характеру, ніж віддавати всіх своїм важким завданням. Це ціна і обіцянка громадянства.»
46.	<i>"We ask all nations to isolate Iran's regime as long as its aggression continues. And we ask all nations to support Iran's people as they</i>	«Ми просимо всі країни ізолювати режим Ірану, доки триватиме його агресія. І ми просимо всі країни підтримати народ Ірану, який

	<i>struggle to reclaim their religious and righteous destiny” (Donald Trump) (TSUNGA, URL)</i>	намагається повернути свою релігійну та праведну долю "(Дональд Трамп)
47.	<i>“... we ask the nations gathered here to join us in calling for the restoration of democracy in Venezuela” (Donald Trump) (USSTVFLPIC, URL)</i>	«... ми просимо нації, що зібралися тут, приєднатися до нас і закликають відновити демократію у Венесуелі» (Дональд Трамп)
48.	<i>“In America, we believe in the majesty of freedom and the dignity of the individual. We believe in self-government and the rule of law. And we prize the culture that sustains our liberty...” (Donald Trump) (RPT73SUNGA, URL)</i>	В Америці ми віримо у величність свободи та гідність особистості. Ми віримо в самоврядування та верховенство права. І ми цінуємо культуру, яка підтримує нашу свободу ...» (Дональд Трамп)
49.	<i>“We are standing up for America and for the American people. // As for Americans, we know what kind of future we want for ourselves. We know what kind of a nation America must always be” (Donald Trump) (RPT73SUNGA, URL)</i>	«Ми виступаємо за Америку та за американський народ. // Що стосується американців, ми знаємо, якого майбутнього ми хочемо для себе. Ми знаємо, якою нацією повинна бути Америка завжди”(Дональд Трамп)
50.	<i>“In less than two years, my administration has accomplished more than almost any administration in the history of our country. // ...the United States is stronger, safer, and a richer country than it was when I assumed office less than two years ago”. (RPT73SUNGA, URL)</i>	«Менш ніж за два роки моя адміністрація здійснила майже будь-яку адміністрацію в історії нашої країни. //... Сполучені Штати сильніші, безпечніші та багатші, ніж це було коли я вступив на посаду менше двох років тому».

51.	<i>"We suffer from the longest and one of the worst sustained inflations in our nation's history." (FIARR,URL)</i>	«Ми страждаємо від найдовшої та однієї з найгірших інфляцій в історії нашої країни».
52.	<i>"The economic ills we suffer have come upon us over several decades" (FIARR,URL)</i>	«Економічні негаразди, через які ми страждаємо, напали на нас протягом декількох десятиліть»
53.	<i>"With the idealism and fair play which are the core of our system and our strength, we can have a strong and prosperous America at peace with itself and with the world". (FIARR,URL)</i>	«Завдяки ідеалізму та чесній грі, які є основою нашої системи та нашої сили, ми можемо мати сильну та процвітаючу Америку в мирі із собою та світом».
54.	<i>"It's sometimes said that because of our past we, as a people, expect too much and set our sights too high. // Rather it seems to me that throughout my life in politics our ambitions have steadily shrunk; and our response to disappointment hasn't been to lengthen our stride but to shorten the distance to be covered. But with confidence in ourselves and in our future what a nation we could be." (LNFT, URL)</i>	«Іноді кажуть, що через своє минуле ми як народ очікуємо занадто багато і ставимо свої погляди занадто високо. // Швидше мені здається, що протягом мого життя в політиці наші амбіції неухильно зменшувались; і наша відповідь на розчарування полягала не в тому, щоб подовжити крок, а в тому, щоб скоротити відстань, яку потрібно подолати. Але з упевненістю у собі та своєму майбутньому, якою ми могли б бути нацією.»
55.	<i>"Our great enterprises are now free to seek opportunities overseas, and this well help to secure our living</i>	«Наші великі підприємства тепер вільні шукати можливості за кордоном, і це добре допомагає

	<i>standards long after North Sea oil has run out. This government thinks about the future.” (LNFT, URL)</i>	забезпечити наш рівень життя ще довго після закінчення нафти в Північному морі. Цей уряд думає про майбутнє.»
56.	<i>“You are here to say goodbye to us, and we don't have a good word for it in English—the best is au revoir. We will see you again.” (Richard M. Nixon) (PD)</i>	«Ви тут, щоб попрощатися з нами, і у нас немає хорошого слова по-англійськи - найкраще це au revoir. Ми ще побачимось.» (Річард М. Ніксон)
57.	<i>“Many in Europe, particularly, and in China, Asia, have paintings of great, great value, things that we just don't have here and, probably, will never have until we are 1,000 years old or older.” (Richard M. Nixon) (PD)</i>	«Багато в Європі, зокрема, і в Китаї, Азії, мають картини, що мають велику цінність, речі, яких у нас тут просто немає і, мабуть, ніколи не будуть, поки нам не виповниться 1000 років.» (Річард М. Ніксон)
58.	<i>“But I want you to know that each and every one of you, I know, is indispensable to this Government.” (Richard M. Nixon) (PD)</i>	«Але я хочу, щоб ви знали, що кожен з вас, я знаю, є незамінним для цього Уряду». (Річард М. Ніксон)
59.	<i>“We have been generous, and we will be more generous in the future as we are able to. But most important, we must be strong here, strong in our hearts, strong in our souls, strong in our belief, and strong in our willingness to sacrifice, as you have been willing to sacrifice, in a pecuniary way, to serve in government.” (Richard M. Nixon)</i>	«Ми були щедрими, і в майбутньому будемо ще щедрішими, наскільки зможемо. Але найголовніше, що ми повинні бути тут сильними, сильними в своїх серцях, сильними в душах, міцними у своїй вірі та сильними у своїй готовності пожертвувати, як ви готові пожертвувати грошово, щоб служити в уряді» . (Річард М.

	(PD)	Ніксон)
60.	<i>“And I say to them, there are many fine careers. This country needs good farmers, good businessmen, good plumbers, good carpenters.”</i> (PD)	«І я їм кажу, є багато прекрасних кар’єр. Ця країна потребує добрих фермерів, хороших бізнесменів, хороших сантехніків, хороших теслярів».
61.	<i>“And as I leave, let me say, that is an example I think all of us should remember. We think sometimes when things happen that don't go the right way; we think that when you don't pass the bar exam the first time—I happened to, but I was just lucky; I mean, my writing was so poor the bar examiner said, "We have just got to let the guy through." We think that when someone dear to us dies, we think that when we lose an election, we think that when we suffer a defeat that all is ended. We think, as T.R. said, that the light had left his life forever.”</i> (Richard M. Nixon) (PD)	«І, перед тим як піти, дозвольте сказати, це приклад, який, на мою думку, слід пам’ятати всім нам. Ми іноді думаємо, коли трапляються речі, які йдуть не так; ми думаємо, що коли ти не складаєш іспит з адвокатури вперше - мені це трапилось, але мені просто пощастило; Я маю на увазі, що моє написання було настільки поганим, що експерт-адвокат сказав: "Ми просто повинні пропустити хлопця". Ми думаємо, що коли хтось дорогий нам помирає, ми думаємо, що, програючи вибори, ми думаємо, що коли ми зазнаємо поразки, все закінчується. Ми думаємо, як зазначає Т.Р. сказав, що світло назавжди залишило його життя». (Річард М. Ніксон)
62.	<i>“We want you to be proud of what you have done. We want you to continue to serve in government, if</i>	«Ми хочемо, щоб ви пишалися тим, що зробили. Ми хочемо, щоб ви продовжували служити в уряді,

	<i>that is your wish. Always give your best, never get discouraged, never be petty; always remember, others may hate you, but those who hate you don't win unless you hate them, and then you destroy yourself.” (Richard M. Nixon) (PD)</i>	якщо це ваше бажання. Завжди давай усе від себе, ніколи не падай духом, ніколи не будь дріб'язковим; завжди пам'ятайте, інші можуть вас ненавидіти, але ті, хто ненавидять вас, не перемагають, якщо ви їх не ненавидите, і тоді ви знищите себе. » (Річард М. Ніксон)
63.	<i>“And so, we leave with high hopes, in good spirit, and with deep humility, and with very much gratefulness in our hearts. I can only say to each and every one of you, we come from many faiths, we pray perhaps to different gods—but really the same God in a sense—but I want to say for each and every one of you, not only will we always remember you, not only will we always be grateful to you but always you will be in our hearts and you will be in our prayers.” (Richard M. Nixon) (PD)</i>	«Отже, ми їдемо з великими сподіваннями, у доброму дусі, з глибокою смиренністю і з дуже великою вдячністю в серці. Я можу сказати лише кожному з вас, що ми походимо з багатьох вір, ми молимося, можливо, різним богам - але насправді одному Богу в певному сенсі - але я хочу сказати про кожного з вас, не тільки ми завжди пам'ятаємо про тебе, ми не тільки завжди будемо тобі вдячні, але ти завжди будеш у наших серцях і будеш в наших молитвах. » (Річард М. Ніксон)
64.	<i>“Democrats are the party of the big donors, the big media, the big tech, it seems. And Republicans have become the party of the American worker, and that's what's happened. And we're also, I believe, the party of</i>	«Здається, демократи - це партія великих донорів, великі медіа, великі технології. І республіканці стали партією американського робітника, і ось що сталося. І ми також, я вважаю, партія інклюдії. »

	<i>inclusion.” (D. Trump) (RPTE, URL)</i>	(Д. Трамп)
65.	<i>“We must build a kind of United States of Europe. In this way only will hundreds of millions of toilers be able to regain the simple joys and hopes which make life worth living.” (Winston Churchill) (WCSDUZ, URL)</i>	«Ми повинні побудувати своєрідні Сполучені Штати Європи. Таким чином лише сотні мільйонів трудівників зможуть повернути собі прості радощі та надії, завдяки яким життя вартує життя ». (Вінстон Черчілль)
66.	<i>“Indeed, but for the fact that the great republic across the Atlantic Ocean has at length realised that the ruin or enslavement of Europe would involve their own fate as well, and has stretched out hands of succour and guidance, but for that, the Dark Ages would have returned in all their cruelty and squalor. Gentlemen, they may still return.” (Winston Churchill) (WCSDUZ, URL)</i>	«Дійсно, але за те, що велика республіка за Атлантичним океаном, нарешті, зрозуміла, що руйнування чи поневолення Європи зачепить і їхню власну долю, і простягла руки допомоги та керівництва, але для цього Темна Віки повернулися б у всій їхній жорстокості та убогості. Панове, вони все одно можуть повернутися ». (Вінстон Черчілль)
67.	<i>“We urged them to go in and take the place which this country could claim, as a leading European Power.” (Joe Grimond) (BEI10S, URL)</i>	«Ми закликали їх зайти і зайняти місце, яке ця країна може претендувати як провідна європейська держава». (Джо Грімонд)
68.	<i>“I regard the handling of the European situation as the worst mistake of British diplomacy since the war.” (Joe Grimond) (BEI10S, URL)</i>	«Я розцінюю ситуацію в Європі як найгіршу помилку британської дипломатії з часів війни». (Джо Грімонд)
69.	<i>“The sad feature is that fifteen years</i>	«Ми закликали їх увійти і зайняти

	<i>ago Britain was at the peak of her power and influence, and the leadership of Europe was hers for the asking. We have thrown it away on grounds which have largely proved wrong.” (Joe Grimond) (BEI10S, URL)</i>	місце, на яке ця країна може претендувати, як провідна європейська держава». (Джо Грімонд)
70.	<i>“We must be clear about this; it does mean, if this is the idea, the end of Britain as an independent European state. I make no apology for repeating it. It means the end of a thousand years of history. You may say: “Let it end.” But, my goodness, it is a decision that needs a little care and thought.” (Hugh Gaitskill) (BEI10S, URL)</i>	«Ми повинні чітко це розуміти; це означає, якщо така ідея, кінець Великобританії як незалежної європейської держави. Я не вибачаюся, що повторюю це. Це означає кінець тисячолітньої історії. Ви можете сказати: "Нехай це закінчиться". Але, добродію, це рішення, яке потребує трохи уваги та роздумів ». (Х'ю Гайтскілл)
71.	<i>“It is sometimes alleged that we would lose all our national identity by joining the European Community and become what Mr Gaitskill contemptuously described the other day as a mere “province” of Europe. It is true, of course, that political unity is the central aim of these European countries and we would naturally accept that ultimate goal. But the effects on our position of joining Europe have been much exaggerated by the critics.” (Harold</i>	«Іноді стверджують, що ми втратимо всю свою національну ідентичність, приєднавшись до Європейського Співтовариства, і стаємо тим, що пан Гайтскілл днями зневажливо назвав просто" провінцією "Європи. Звичайно, правда, що політична єдність є центральною метою цих європейських країн, і ми, природно, прийняли б цю кінцеву мету. Але наслідки для нашої позиції приєднання до Європи

	<i>Macmillan</i>) (BEI10S, URL)	критики значно перебільшили» . (Гарольд Макміллан)
72.	<i>“Britain does not dream of some cosy, isolated existence on the fringes of the European Community. Our destiny is in Europe, as part of the Community.”</i> (Margaret Thatcher) (BEI10S, URL)	«Британія не мріє про якесь затишне, ізольоване існування на околицях Європейського Співтовариства. Наша доля в Європі, як частина Співтовариства» . (Маргарет Тетчер)
73.	<i>“We have not successfully rolled back the frontiers of the state in Britain, only to see them re-imposed at a European level with a European super-state exercising a new dominance from Brussels.”</i> (Margaret Thatcher) (BEI10S, URL)	«Ми не успішно відкотили кордони держави у Великобританії, лише побачивши їх повторне запровадження на європейському рівні, коли європейська наддержава здійснила нове панування з Брюсселя». (Маргарет Тетчер)
74.	<i>“Let Europe be a family of nations, understanding each other better, appreciating each other more, doing more together but relishing our national identity no less than our common European endeavour.”</i> (Margaret Thatcher) (BEI10S, URL)	«Нехай Європа буде родиною народів, які краще розуміють один одного, більше цінують одне одного, роблять більше разом, але смакують нашу національну ідентичність не менше, ніж наші загальноєвропейські зусилля». (Маргарет Тетчер)
75.	<i>“We have done best when we have seen the Community not as a static entity to be resisted and contained, but as an active process which we can shape, often decisively, provided</i>	«Ми зробили найкраще, коли бачили Спільноту не як статичну сутність, якій слід протистояти і стримувати її, а як активний процес, який ми можемо

	<i>that we allow ourselves to be fully engaged in Sir Geoffrey Howe it, with confidence, with enthusiasm and in good faith.” (Sir Geoffrey Howe) (BEI10S, URL)</i>	сформувати, часто рішуче, за умови, що дозволимо собі бути повністю залученим до сера Джеффри Хау це, з упевненістю, з ентузіазмом і добросовісно». (Сер Джеффри Хау)
76.	<i>“The conflict of loyalty, of loyalty to my right hon. Friend the Prime Minister - and, after all, in two decades together that instinct of loyalty is still very real - and of loyalty to what I perceive to be the true interests of the nation, has become all too great.” (Sir Geoffrey Howe) (BEI10S, URL)</i>	«Конфлікт вірності, вірності моєму правому почесті. Дружите прем'єр-міністру - і, врешті-решт, за два десятиліття разом цей інстинкт лояльності все ще дуже реальний - і лояльності до того, що, на мою думку, є справжніми інтересами нації, стало занадто великим ». (Сер Джеффри Хау)
77.	<i>“The rights that are entrusted to us are not for us to give away. Even if I agree with everything that is proposed, I cannot hand away powers lent to me for five years by the people of Chesterfield. I just could not do it.” (Tony Benn) (BEI10S, URL)</i>	«Права, які нам довірені, не ми повинні віддавати. Навіть якщо я погоджуся з усім, що пропонується, я не можу передати повноваження, надані мені на п'ять років жителями Честерфілда. Я просто не міг цього зробити». (Тоні Бенн)
78.	<i>“We seem to see every meeting as another battle that we are doomed to lose to the wily foreigners. When we win, we decline to believe it or report it. If we do not get our own way, it is humiliation for battling Blighty, another case of our bananas being</i>	«Ми, будується, сприймаємо кожна зустріч як чергову битву, яку ми підготували до програми хитрим іноземців. Коли ми перемагаємо, ми не віримо в це, ми повідомляємо про це. Якщо ми не влаштуємо по-кожному, це

	<i>straightened or our bangers banned.” (Chris Patten) (BEI10S, URL)</i>	приниження для боротьби з Блайт, черговий випадок, коли наші банани випрямляють або забороняють нашим гнізда». (Кріс Паттен)
79.	<i>“It is time to give ourselves a reality check. To receive the wake-up call. The people are blowing the trumpets round the city walls. Are we listening? Have we the political will to go out and meet them so that they regard our leadership as part of the solution not the problem?” (Tony Blair) (BEI10S, URL)</i>	«Пора дати собі перевірку реальності. Щоб отримати дзвінок для пробудження. Люди трублять у сурми навколо міських стін. Ми слухаємо? Ми маємо політичну волю вийти назустріч їм, щоб вони розглядали наше керівництво як частину вирішення проблеми, а не проблеми?» (Тоні Блер)
80.	<i>“And as ever the people are ahead of the politicians. We always think as a political class that people, unconcerned with the daily obsession of politics, may not understand it, may not see its subtleties and its complexities. But, ultimately, people always see politics more clearly than us.” (Chris Patten) (BEI10S, URL)</i>	«І як ніколи люди випереджають політиків. Ми завжди думаємо як політичний клас, що люди, не турбуючись про повсякденну одержимість політикою, можуть не розуміти її, не бачити її тонкощів та складностей. Але, зрештою, люди завжди бачать політику чіткіше, ніж ми». (Кріс Паттен)
81.	<i>“We will all have to work hard – individually and collectively to reach that better future.” (PMSSP, URL)</i>	«Нам усім доведеться наполегливо працювати - індивідуально і колективно, щоб досягти кращого майбутнього».
82.	<i>“Where everyone has the security of a safe home and enough to eat; the opportunity to get a good education</i>	«Де кожен має безпечний будинок і має достатньо їжі; можливість отримати хорошу освіту та

	<i>and a satisfying job to support their family; and the freedom of thought, speech and action to do and be everything their talents and hard work fit them for.” (PMSSP,URL)</i>	задовільну роботу для утримання своєї сім’ї; а також свободу думки, слова та дій робити і бути всім, на що їх таланти та наполеглива праця підходять.»
83.	<i>“They will have the chance to harness the great drivers of change in the world today – from artificial intelligence and the data economy; cleaner forms of energy and more efficient modes of transport; to the technological and medical advances that will extend and improve our 'quality of life.” (PMSSP,URL)</i>	«Вони матимуть можливість використати великих рушіїв змін у сучасному світі - від штучного інтелекту та економіки даних; чистіші види енергії та більш ефективні види транспорту; до технологічних і медичних досягнень, які розширяють і покращають якість нашого життя.»
84.	<i>“That worry stems from a conviction that the values on which all of our successes have been founded cannot be taken for granted.” (PMSSP,URL)</i>	«Ця тривога випливає з переконання, що цінності, на яких ґрунтуються всі наші успіхи, не можна сприймати як належне.»
85.	<i>“It is on that score that today we do have grounds for serious concern. Both domestically and internationally, in substance and in tone, I am worried about the state of politics.” (PMSSP,URL)</i>	«Саме з цієї причини сьогодні ми маємо підстави для серйозного занепокоєння. І на внутрішньому, і на міжнародному рівні, по суті та по тону, я стурбований станом політики.»
86.	<i>“If we do not, we will all pay the price – rich and poor, strong and weak, powerful and powerless.” (PMSSP,URL)</i>	«Якщо ми цього не зробимо, ми всі заплатимо ціну - багаті і бідні, сильні і слабкі, могутні і безсилі.»
87.	<i>“This absolutism is not confined to</i>	«Цей абсолютизм не обмежується

	<p><i>British politics. It festers in politics all across the world. We see it in the rise of political parties on the far left and far right in Europe and beyond. And we see it in the increasingly adversarial nature of international relations, which some view as a zero sum game where one country can only gain if others lose. And where power, unconstrained by rules, is the only currency of value”.</i> (PMSSP,URL)</p>	<p>британською політикою. Це гніє в політиці у всьому світі. Ми бачимо це в підйомі політичних партій у крайніх лівих і крайніх правих в Європі та за її межами. І ми бачимо це у все більш суперечливому характері міжнародних відносин, які деякі розглядають як гру з нульовою сумою, де одна країна може виграти лише в разі програшу інших. І де влада, не обмежена правилами, є єдиною валютою вартості.»</p>
88.	<p><i>“That doesn’t mean abandoning our principles – far from it. It means delivering on them with the consent of people on all sides of the debate, so they can ultimately accept the legitimacy of what is being done, even if it may not be the outcome they would initially have preferred.”</i> (PMSSP,URL)</p>	<p>«Це не означає відмови від наших принципів - далеко від цього. Це означає домогтися їх за згодою людей з усіх сторін дискусії, щоб вони в кінцевому підсумку могли визнати законність того, що робиться, навіть якщо це не той результат, якого вони спочатку хотіли б.»</p>
89.	<p><i>“Today, because people were willing to compromise, we have an NHS to be proud of – an institution which unites our country.”</i> (PMSSP,URL)</p>	<p>«Сьогодні, оскільки люди були готові піти на компроміс, ми маємо пишатися НСОЗ - інститутом, який об’єднує нашу країну.»</p>
90.	<p><i>“We are living through a period of profound change and insecurity. The</i></p>	<p>«Ми переживаємо період глибоких змін і невпевненості. Сили</p>

	<i>forces of globalisation and the pursuit of free markets have brought unprecedented levels of wealth and opportunity for the country and for the world at large. But not everyone is reaping the benefits.”</i> (PMSSP,URL)	глобалізації та прагнення до вільних ринків принесли безпрецедентні рівні багатства та можливостей для країни та для світу в цілому. Але не всі отримують користь..»
91.	<i>“So if we are to stand up for these values that are fundamental to our way of life, we need to rebuild support for them by addressing people’s legitimate concerns through actual solutions that can command public consent, rather than populist promises that in the end are not solutions at all.”</i> (PMSSP,URL)	«Тож, якщо ми хочемо відстоювати ці цінності, які є основоположними для нашого способу життя, нам потрібно відновити їх підтримку, вирішуючи законні проблеми людей за допомогою реальних рішень, які можуть викликати згоду громадськості, а не популістських обіцянок, які врешті-решт не є рішення взагалі.»
92.	<i>“But we know it is free and competitive markets that drive the innovation, creativity and risk-taking that have enabled so many of the great advances of our time. We know it is business that pioneers the industries of the future, secures the investment on which that future depends, and creates jobs and livelihoods for families up and down our country.”</i> (PMSSP,URL)	«Але ми знаємо, що саме вільні та конкурентоспроможні ринки стимулюють інновації, креативність та ризикованість, що дозволило здійснити стільки великих успіхів нашого часу. Ми знаємо, що бізнес є піонером у галузях майбутнього, гарантує інвестиції, від яких це майбутнє залежить, і створює робочі місця та засоби до існування для сімей у нашій країні.»

93.	<p><i>“And we know that free enterprise can also play a crucial role in helping to meet some of the greatest social challenges of our time - from contributing to the sustainability of our planet to generating new growth and new hope in areas of our country that have been left behind for too long.”</i> (PMSSP,URL)</p>	<p>«І ми знаємо, що вільне підприємництво також може зіграти вирішальну роль у вирішенні деяких із найбільших соціальних викликів нашого часу - від сприяння сталості нашої планети до створення нового зростання та нової надії у районах нашої країни, які залишилися позаду занадто довго.»</p>
94.	<p><i>“I believe that taking such an approach is also how we resolve the Brexit impasse.”</i> (PMSSP,URL)</p>	<p>«Я вважаю, що за допомогою такого підходу ми також можемо вирішити тупик Брексит. »</p>
95.	<p><i>“But most people across our country had a preference for getting it done with a deal. And I believe the strength of the deal I negotiated was that it delivered on the vote of the referendum to leave the European Union, while also responding to the concerns of those who had voted to remain.”</i> (PMSSP,URL)</p>	<p>«Але більшість людей по всій нашій країні вважали за краще робити це за допомогою угоди. І я вважаю, що сила угоди, про яку я домовлявся, полягала в тому, що вона була досягнута під час голосування на референдумі щодо виходу з Європейського Союзу, одночасно відповідаючи на побоювання тих, хто проголосував за залишення.»</p>
96.	<p><i>“That is why we are legislating in the UK to create a legal duty of care on internet companies, backed up by an independent regulator with the power to enforce its decisions.”</i> (PMSSP,URL)</p>	<p>«Ось чому ми законодавчим шляхом у Великобританії створюємо юридичний обов’язок по догляду за Інтернет - компаніями, за підтримки незалежного регулятора, який має</p>

		право виконувати свої рішення.»
97.	<i>“We are the first country to put forward such a comprehensive approach, but it is not enough to act alone.” (PMSSP, URL)</i>	«Ми перша країна, яка запропонувала такий комплексний підхід, але недостатньо діяти самостійно.»
98.	<i>“Of course, there were some who wanted us not just to make that net zero commitment but to bring it forward even earlier. And there are others who still question the science of climate change or the economic costs of tackling it.” (PMSSP, URL)</i>	«Звичайно, були люди, які хотіли, щоб ми не просто взяли на себе це чисте нульове зобов’язання, але й висунули його ще раніше. Є й інші, які досі ставлять під сумнів науку про зміну клімату або економічні витрати на її подолання.»
99.	<i>“But we were able to come together to agree a target that is supported across the political spectrum, across business and civil society – and which is both ambitious and also deliverable.” (PMSSP, URL)</i>	«Але нам вдалося зібратися разом, щоб узгодити ціль, яка підтримується в усьому політичному спектрі, у бізнесі та громадянському суспільстві - і яка є амбітною, а також результативною.»
100.	<i>“I believe that seeking the common ground and being prepared to make compromises in order to make progress does not entail a rejection of our values and convictions by one iota, rather it is precisely the way to defend them.” (PMSSP, URL)</i>	«Я вважаю, що пошук спільної точки зору та готовність до компромісів для досягнення прогресу не тягне за собою відкидання наших цінностей та переконань ні на йоту, скоріше це саме спосіб їх відстоювати.»

Summary

The relevance of the study is to consider approaches to understanding the concept of "manipulative technologies" and the factors that contribute to the isolation of this phenomenon at the lexical and stylistic level. The relevance of the study is due to the interest in studying the reproduction of linguistic and functional properties of English political discourse and their reproduction in translation.

The purpose of the work is to consider the typology of manipulative technologies, to study their linguistic and functional features, to investigate the practice of translating into Ukrainian the means of manipulative influence in English-language political discourse.

In this study, to achieve the above **goal**, we set a number of the following tasks:

- to define the concept of "manipulative technologies", to study different approaches to the interpretation of this phenomenon;
- to study the linguistic and functional features of manipulative means;
- to analyze the means of manipulation in modern English-language political discourse;
- consider the communicative and pragmatic aspects in the translation of texts of political discourse;
- to identify transformations during the translation of manipulative technologies into Ukrainian.

The object of the study are English-language texts of the political sphere, which are of interest in terms of the use of manipulative means.

The subject of research - the vocabulary of political discourse and the manifestation of its features in the practice of translation as a means of intercultural communication.

Research methodology: Recourse to the method of comparative analysis and socio-cultural approach revealed the features of language manipulation in different types of political regimes. The most common methods of political manipulation of voters' consciousness are analyzed. Using the transformation

method, syntactic and semantic similarities and differences of manipulative technologies were determined due to similarities and differences and their reproduction in the Ukrainian language.

Scientific novelty. This study opens the door to further development in the study of manipulative means in political discourse. Coverage of the studied phenomenon from a new point of view, allows a new look at the question. In the conducted research the theories of reproduction of manipulative technologies are improved.

The practical significance of the work. The main provisions, conclusions, results obtained are a contribution to the general theory of translation, comparative linguistics and lexicology.

The results of the study can be used for further analysis of language manipulation. For example, in the analysis of political consciousness, culture, behavior, political communication, political socialization, participation, and so on. The results presented in this paper can be applied to the teaching of theoretical and practical translation courses in higher education ("Translation analysis of the text").

Work structure. The work consists of an introduction, three sections with conclusions to each of them, conclusions to the whole work, three lists of sources used, appendices and summaries.

Political discourse is a powerful tool for influencing the mass consciousness, a set of discursive practices that shape the sphere of political communication, as well as a set of verbal structures used in politics and influence the political consciousness of individuals and their participation in political processes. In general, political discourse uses strategies of religious discourse to manipulate and quote famous people, and much attention is paid to a large amount of emotionally colored vocabulary. The most typical stylistic and syntactic methods of manipulation in discourse include the following: parallel constructions, extension, parcelling, sentences with introductory, separation, enumeration.

Since the purpose of translating the manipulative means of political discourse is to provoke in a foreign addressee a reaction similar to the reaction of the addressees of the source text, the task of the translator is complicated by the fact that political discourse appeals to a hierarchy of values relevant only within a culture for which political discourse is created. . The translator must, first of all, correctly interpret the source text, and then start looking for means of translation language that can convey the function of the original message, its pragmatics and emotionality. All kinds of transformations or transformations carried out in the process of translation can be reduced to four basic types, namely: permutations; replacements; addition; withdrawal.

According to the results of practical research, the main means of creating a manipulative effect in political discourse at the phonetic level were assonance and alliteration. The use of alliteration in political texts was more frequent. In the course of practical research we also identified and analyzed such lexical and stylistic means of manipulation in modern English-language political discourse as metaphors, euphemisms, comparisons, epithets, evaluative vocabulary and idioms. Metaphors are the largest number of lexical and stylistic means of manipulation in modern English-language political discourse.

At the grammatical-syntactic level, manipulation in modern English-language political discourse can be created through the use of syntactic means such as indefinite pronouns and modal verbs.

The conducted practical analysis showed that the most frequent grammatical and syntactic means of manipulation in modern English-language political discourse were modal verbs and inversion. The use of these tools allows you to emphasize certain events or phenomena and enhance the manipulative effect of expression.

The conducted practical translation research allowed to draw a conclusion about the possibility of reproducing a significant part of manipulative technologies in the translation of texts of political discourse with the help of equivalent

translation. This may indicate both the possibility of finding an equivalent in the language of translation and the translator's knowledge of the translator.

The conducted practical analysis showed that the most frequent grammatical and syntactic means of manipulation in modern English-language political discourse were modal verbs and inversion. The use of these tools allows you to emphasize certain events or phenomena and enhance the manipulative effect of expression.

For the purpose of practical translation analysis of the reproduction of manipulative technologies in the translation of texts of political discourse, we analyzed political texts for the presence of manipulative technologies and created an attempt at our own equivalent translation. The conducted practical translation research allowed us to conclude that a significant part of manipulative technologies can be reproduced in the translation of political discourse texts with the help of equivalent translation, which indicates the possibility of selecting the equivalent in the language of translation and high translation competence.

We consider further in-depth studies of translation transformations in the translation of political discourse to be very promising, especially on the example of specific politicians.

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і перекладу
імені професора І. В. Корунця

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської філології
і перекладу імені професора І.В. Корунця
_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“10” вересня 2020 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студентки 2 курсу МПа 07-20 групи факультету перекладознавства КНЛУ
Ярової Ксенії Олександрівни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури
(переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми**
Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Тема роботи «Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій в англійськомовному політичному дискурсі та способи їх відтворення українською мовою»

Науковий керівник доктор філологічних наук, проф.. Кононець Ю. В.

Дата видачі завдання “10” вересня 2020

р. _____

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2020 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2020 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2020 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2021 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2021 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2021 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	05 жовтня 2021 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2021 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2021 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки 2 курсу групи МПа 07-20 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Ярової Ксенії Олександрівни

(ПІБ студента)

за темою «Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій в англійськомовному політичному дискурсі та способи їх відтворення українською мовою»

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	☐ усі компоненти присутні , ☐ один компонент відсутній ☐ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ незначні помилки в оформленні ☐ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

_____ (підпис керівника)

_____ (ПІБ керівника)

” ___ ” _____ 2021 рік

**РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки 2 курсу групи Мпа 07-20 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Ярової Ксенії Олександрівни

(ПІБ студента)

за темою «Лінгво-функціональні особливості маніпулятивних технологій в англійськомовному політичному дискурсі та способи їх відтворення українською мовою»

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” ” _____ 2021 р